

Війна і свобода слова

▶ СТОР. 3

Зміни до законів про медіа та про рекламу реєструватимуть тільки після обговорення з європейськими партнерами

Екологія

▶ СТОР. 8

Тридцять років боротьби та сподівань

Медицина

Андрій БОЧАРОВ:
Завдання хірурга триєдині — врятувати, поставити на ноги, повернути до повноцінного життя

▶ СТОР. 9

У НОМЕР:

Нелегальні пасажирські перевезення: рух по колу не тільки машиною часу

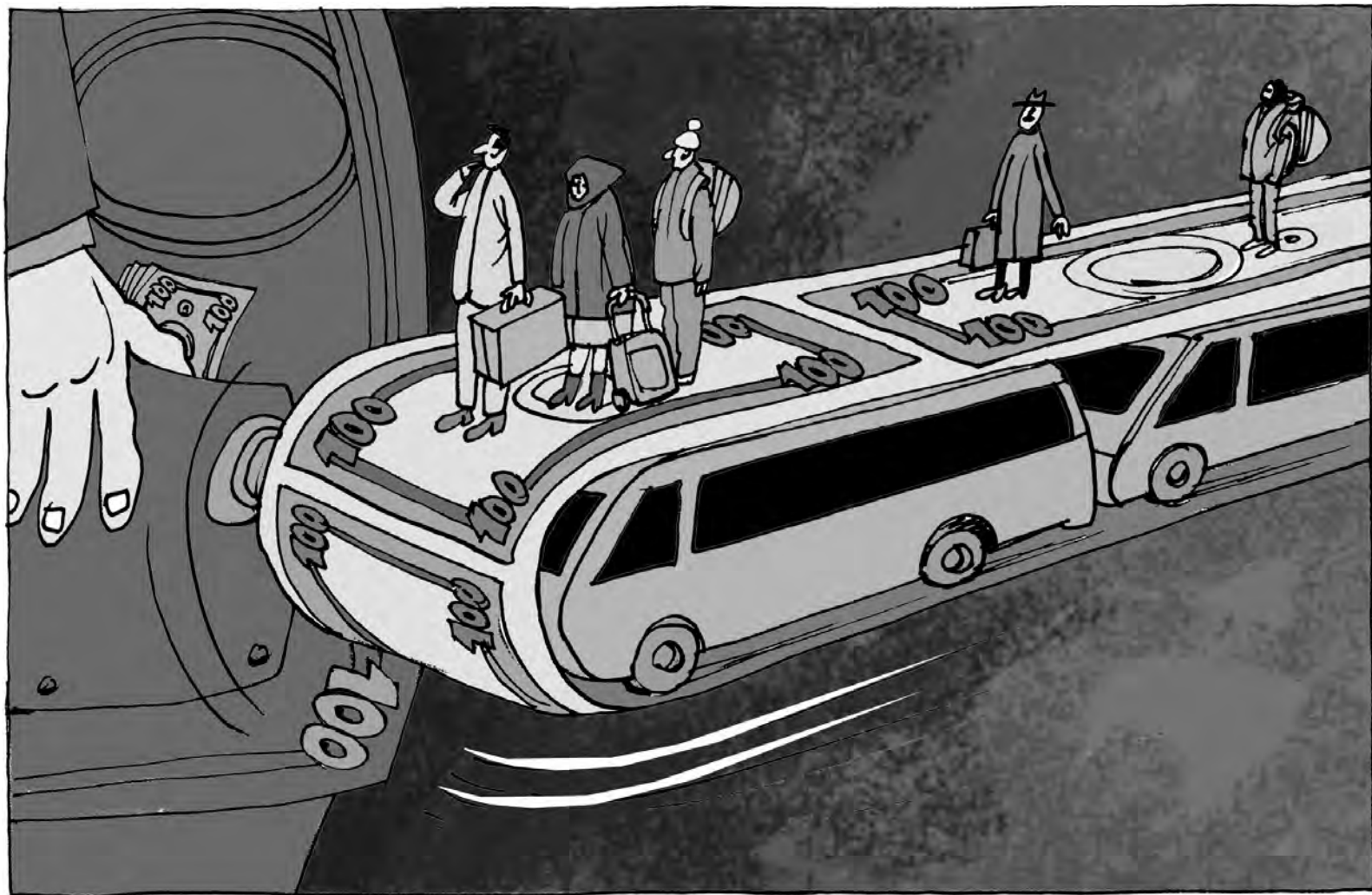
Місія ООН: росія стратила 32 військовополонених

За період із 1 грудня 2023 року до 29 лютого 2024-го Моніторингова місія ООН з прав людини в Україні задокументувала достовірні повідомлення про страту щонайменше 32 українських військовополонених у 12 окремих випадках. Незалежну верифікацію місії провела в трьох із згаданих випадків. Про це йдеться в 38-й доповіді місії ООН, опублікованій у вівторок, 26 березня. За вказаний період працівники місії опитали 60 українських військових, які нещодавно звільнилися з російського полону. Їхні розповіді підтвердили раніше задокументовані приклади масштабних тортур, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження з українськими полоненими. За словами голови місії Даніель Бель, «більшість військовополонених також згадують про страждання від неспроможності спілкуватись зі своїми родинами, а також відсутність задовільного харчування та медичної допомоги».

Світовий банк схвалив 1,5 млрд доларів позики Україні

Рада директорів Світового банку схвалила рішення про виділення Україні 1,5 млрд доларів у межах Позики на підтримку політики розвитку та відновлення (DPL). Про це у Telegramі повідомив Прем'єр-міністр Денис Шмигаль. Він зазначив, що 984 млн доларів з цієї суми надійде від Японії, а 516 млн доларів — від Великої Британії. «Розраховуємо, що кошти будуть перераховані вже до кінця березня. Спрямуємо ці ресурси на покриття найбільш важливих бюджетних видатків: на соціальні, гуманітарні цілі та на відновлення», — написав очільник уряду.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Здається, вічно можна дивитися не лише на те, як тече вода і горить вогонь, а й на... боротьбу наших посадовців, чиновників, представників контролюючих і правоохоронних структур із нелегальними перевізниками пасажирів. Бо важко навіть пригадати, коли цей дво-

бій розпочався. І ще важче спрогнозувати, коли закінчиться. Неозброєним оком видно лише те, що його перебіг уже має свої круглі дати та навіть своєрідні «ювілеї»...

▶ СТОР. 10

ПОДІЇ

Стати донором в Одесі легше з Helsi

За посиланням на телеграм-каналах «Донор. Одеса» та «Одеса. Офіційно» усі охочі можуть зареєструватися на здавання крові у зручний для себе час у медичному закладі, а також отримати консультацію з питань щодо донорства. Наразі у співпраці з проектом «Донор. Одеса» потужну підтримку в поширенні інформації про потреби в донорській крові надає медична інформаційна система Helsi. Наразі кількість донорських анкет в Одесі, заповнених через Helsi, перевищує 10 000.

«З початку повномасштабної війни потреба в донорській крові залишається стабільно високою. Важливо, щоб до здавання крові долучалися всі, хто не має протипоказань щодо донорства», — йдеться в повідомленні Одеської міськради.

Так, за два роки завдяки роботі інформаційного проекту «Донор. Одеса» забезпечено до 8000 донатій крові, повідомляє наш власкор Ольга ПОНОМАРЬОВА.

Створюють нову схему проїзду

Ворожий обстріл та пошкодження дорожнього полотна ДніпроГЕС значно ускладнили проїзд греблюю в Запоріжжі. На цьому наголосив голова ОВА Іван Федоров. За його словами, того самого дня вдалося запустити рух автотранспорту, проте так і не змогли повною мірою задовольнити потреби мешканців Запоріжжя: «Для розв'язання проблеми разом з профільними спеціалістами працюємо над новою, ефективною схемою дорожнього руху».

Фахівці вже розробляють схему організації дорожнього руху, яка передбачає оновлення механізму двостороннього руху на греблі, перенаправлення потоку транспорту через незавантажені вулиці та інші мости, забезпечення міста новими дорожніми знаками, розміткою тощо.

У планах — впровадження проїзду до кінця цього тижня. Головне завдання — розвантажити греблю і перерозподілити потік машин так, щоб водії рухалися комфортно і безпечно, інформує наш власкор Роман ВОЛОДИМИРОВ.

КОРОТКО

■ За захист держави військовослужбовець Національної академії Держприкордонслужби України штаб-сержант Роман Нагорнюк отримав з рук Президента України орден «За мужність» III ступеня, інформує наш власкор Ірина КОЗАК.

■ На Полтавщині за Програмою з відновлення України, яку втілюють у життя за фінансового сприяння ООН, буде реалізовано 16 інфраструктурних проектів — по вісім у сферах охорони здоров'я та освіти. Їхня загальна вартість орієнтовно становитиме 1,5 млрд грн, повідомляє наш власкор Василь НЕЙЖМАК.

■ Чернівецька влада першим завданням ставить підтримку підрозділів сил оборони ЗСУ, у яких проходять службу жителі громади. А також міськрада затвердила порядок проведення конкурсу проектів «Фонду молодіжного розвитку», дізнався наш власкор Сергій СУЛИМА.

Фронт

рф готується до літнього реваншу. Але хотіти — не означає досягти

російські окупаційні війська збільшили кількість авіаударів і наступів на всій лінії зіткнення. І доки Сили оборони України поступово виходять зі складного голоду, противник використовує цю ситуацію на свою користь, намагаючись повернути втрачені минулого літа позиції і покровоко захоплюючи нові.

▶ СТОР. 12

Третій день робочого візиту: українська делегація на чолі з Першим віцеспікером Олександром Корнієнком на засіданні 148-ї Асамблеї Міжпарламентського союзу

23–27 березня українська делегація на чолі з Першим заступником Голови Верховної Ради України Олександром Корнієнком — з робочим візитом у Швейцарській Конфедерації.

Програмою візиту насамперед була передбачена участь делегатів у засіданні 148-ї Асамблеї Міжпарламентського союзу.

У третій день робочого візиту українські делегати продовжили низку важливих і плідних зустрічей із делегатами з інших країн. Як повідомив член Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Олександр Санченко, основні теми — українські реалії та постійні російські обстріли цивільної інфраструктури, повернення викрадених й депортованих до російської федерації українських дітей, про важливість імплементації Формули миру Президента України Володимира Зеленського, реформа Організації Об'єднаних Націй та необхідність подальшої підтримки України на всіх рівнях.

Окрім того, Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко виступив під час дебатів на 148-й Асамблеї. Під час свого виступу він акцентував на масованих ракетних атаках із боку російської федерації, порушеннях права, а також важливості реалізації Формули миру Президента України Володимира Зеленського.

Перший віцеспікер, серед іншого, наголосив, що справедливий, всеосяжний і тривалий мир можливий лише завдяки колективній волі та колективним діям. «Ми впевнені, що міжнародна парламентська спільнота може зробити значний внесок у досягнення цілей Формули миру. Лише спільними зусиллями та тиском на росію в усіх можливих міжнародних форматах можемо досягти нашої кінцевої мети — встановлення справедливого, всеосяжного та тривалого миру в Україні на основі Статуту ООН», — акцентував Олександр Корнієнко, закликавши членів Міжпарламентського союзу приєднатися до української Формули миру та Глобального мирного саміту.

Польща, Гана, Ірландія, Перу, Намібія, Замбія та Чилі — українська делегація провела низку зустрічей на полях 148-ї Асамблеї МПС

Під час зустрічі з польськими делегатами Перший заступник Голови Верховної Ради України Олек-

сандр Корнієнко висловив вдячність Республіці Польща за значний внесок у протидію російській агресії та консолідацію міжнародної спільноти у допомозі Україні. Також він поінформував про наслідки обстрілів по енергетичній інфраструктурі. «Цінуємо сталу підтримку польськими партнерами щодо шляху України до членства в ЄС і НАТО», — наголосив Перший віцеспікер.

Зі свого боку, Голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Мережко зауважив, що Україні потрібен план вступу до Організації Північноатлантичного договору. «Не можна допустити, щоби Саміт у Вашингтоні закінчився так само, як і Саміт у Вільнюсі», — заявив він, висловивши очікування на адвокацію Польщі з цього питання.

У межах зустрічі з представниками Замбії Олександр Корнієнко висловив очікування щодо участі Президента Замбії у Глобальному саміті. Він наголосив, що Україна готова залишатися гарантом світової продовольчої безпеки та розповів про результати глобальної гуманітарної ініціативи «Зерно з України». «Сподіваємося на подальшу плідну взаємодію між нашими країнами у межах міжнародних організацій», — зауважив Перший віцеспікер.

«Віriamo, що ви можете зробити величезний крок до миру, приєднавшись до нашого плану миру», — наголосив Олександр Мережко, поінформувавши колег докладніше про Формулу миру Президента України Володимира Зеленського та її десять конкретних пунктів.

Водночас Ольга Руденко зупинилася детальніше на програмах онлайн-

навчання для студентів, які можна організувати у співпраці.

Зі свого боку, замбійська представниця Неллі Мутті наголосила на необхідності створення груп друзів між парламентами, а також важливості робити більше задля просування необхідних резолюцій у межах Асамблеї Міжпарламентського союзу.

«Вдячні за послідовну позицію Чилі щодо застосування російської агресії та підтримки суверенітету і територіальної цілісності України», — акцентував під час зустрічі з чилійськими делегатами Перший заступник Голови Верховної Ради. Окрім того, українські делегати порушили питання безпекової ситуації, незаконного викрадення росією українських дітей та міжпарламентської співпраці.

Зі свого боку, Олександр Мережко наголосив, що Україні необхідна міжнародна й оборонна допомога: «Ми втрачаємо людей, чим більше ми отримуємо зброї, тим краще. Ми не можемо зупинитися в обороні себе, бо вони нас знищать». Також він запросив представників Чилі долучитися до участі у Глобальному саміті миру.

Водночас Ольга Руденко акцентувала, що викрадення українських дітей російською федерацією є частиною геноциду українського народу. Артур Герасимов подякував чилійським делегатам за голосування в Організації Об'єднаних Націй, а також запросив відвідати з робочим візитом Київ.

Делегати Намібії Олександр Корнієнко розповів докладніше про ситуацію в Україні, зокрема, про ракетні атаки росії. Також сторони обговорили питання продовольства, розширення роботи нового експорт-

ного коридору, взаємодію між країнами у межах міжнародних організацій.

«Цінуємо всебічну підтримку Ірландією нашої країни та народу», — наголосив під час зустрічі з ірландськими делегатами Перший заступник Голови Верховної Ради України. Він висловив вдячність країні за сприяння у наданні обладнання для розмінування. Також Олександр Корнієнко відмітив важливе рішення країни долучитися до реалізації конкретних пунктів Формули миру Президента України Володимира Зеленського. Водночас сторони обговорили євроінтеграційний трек України.

«Щоби зупинити війну — нам потрібна зброя, бо лише це може зупинити росіян», — зауважив, серед іншого, Олександр Корнієнко. Олександр Мережко акцентував, що через відсутність достатньої кількості боєприпасів втрачаються території.

Під час зустрічі з делегацією Гани Голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Мережко насамперед поінформував про поточну ситуацію в Україні, а також висловив вдячність Гані за

підтримку у голосуваннях за резолюції в Організації Об'єднаних Націй. Українські делегати, зокрема, представили колегам десять пунктів Формули миру Президента України Володимира Зеленського, запросивши доєднатися до Глобального саміту миру.

Водночас член Комітету з питань аграрної та земельної політики Артур Герасимов акцентував, що через обстріли росією українських портів з'являються проблеми з транзитом. Також він звернувся до колег із Гани щодо необхідності визнання Голодомору 1932–1933 років геноцидом українського народу.

Делегатам із Перу Олександр Мережко подякував за візит до України у 2020 році, за визнання на парламентському рівні Голодомору 1932–1933 років геноцидом українського народу та за підтримку в Організації Об'єднаних Націй. Артур Герасимов наголосив, що Україна готова до нового посівного сезону й готова виробляти багато: «росія продовжує бомбити українські порти, тому експорт продукції є складним питанням». Водночас Ольга Руденко розповіла докладніше про пункти Формули миру Прези-

дента України Володимира Зеленського, звернувшись до Перу взяти участь у її реалізації. Зі свого боку, депутати з Перу акцентували на тісній співпраці з українським посольством у країні.

Українська делегація на чолі з Першим віцеспікером Олександром Корнієнком зустрілася з Президенткою МПС Тулією Аксон

Насамкінець у межах третього дня роботи на полях 148-ї Асамблеї МПС українська делегація зустрілася з Президенткою МПС Тулією Аксон.

Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко подякував за те, що члени МПС, ухваливши резолюції на 144-й та 145-й Асамблеях, рішуче засудили агресивну війну росії проти України та закликали її вивести свої війська з української території.

Сторони, зокрема, обговорили питання повернення додому депортованих на територію РФ українських дітей. Розглянули й можливі напрями співпраці щодо цієї теми, намітили план дій.

Перший віцеспікер запросив Тулію Аксон відвідати з робочим візитом Україну. Зі свого боку, Президентка МПС підтвердила свої наміри щодо такого візиту та наголосила на важливості подальшої співпраці.

До складу української делегації також входять народні депутати України: Голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Мережко, заступник Голови Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Арсеній Пушкаренко, членкиня Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Ольга Руденко, членкиня Комітету з питань екологічної політики та природокористування Леся Василенко, член Комітету з питань антикорупційної політики Олексій Жмернецький, член Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Олександр Санченко й член Комітету з питань аграрної та земельної політики Артур Герасимов.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Фото: rada.gov.ua

ДОВІДКОВО

Міжпарламентський союз — це всесвітня організація національних парламентів. Він був заснований понад 130 років тому як перша багатостороння політична організація у світі, що захоплює співпрацю та діалог між усіма країнами. Сьогодні до складу МПС входять 180 національних парламентів-членів та 15 регіональних парламентських органів.

МПС просуває демократію й допомагає парламентам розвиватися у сильніші, молодші, екологічніші, більш гендерно збалансовані та інноваційні інституції. Він також захищає права людини — парламентаріїв — через спеціальний комітет, що складається з депутатів з усього світу.

росія намагається вимкнути світло у наших будинках, але вона ніколи не вимкне світло у наших душах

Перший віцеспікер Олександр Корнієнко виступив на 148-й Асамблеї Міжпарламентського союзу

«Цими хвилинами над нашою країною, як і вчора, і тиждень, і місяць, і рік тому, проносяться сигнали повітряної тривоги... Лише за минулий тиждень росія випустила понад 200 ракет і понад 700 керованих авіабомб по наших цивільних будівлях та енергетичних об'єктах. Зараз сотні тисяч цивільних без електрики», — наголосив насамперед під час свого виступу Перший заступник Голови Верховної Ради України Олександр Корнієнко.

Водночас від імені українського народу він акцентував: «росія намагається вимкнути світло у наших будинках, але вона ніколи не вимкне світло у наших душах».

Україна перебуває у стані війни вже 762 дні з моменту повномасштабного вторгнення росії й бореться за свободу вже 3 619 днів із 2014 року

«Український народ продовжує героїчно протистояти російській агресії, стаючи на захист усього цивілізованого й демократичного світу», — зауважив Перший віцеспікер, зазначивши, що це було б неможливо без мужності українських воїнів та без чіткої позиції наших союзників у підтримці України. Він висловив вдячність за військову й фінансову підтримку.

Олександр Корнієнко повідомив присутніх, що Україна перебуває у стані війни вже 762 дні з моменту повномасштабного вторгнення росії й бореться за свободу вже 3 619 днів із 2014 року: «Десятки тисяч наших братів і сестер віддали свої життя за нашу свободу й незалежність».

Усі порушення міжнародного права з боку росії потребують рішучої реакції з боку міжнародної спільноти

«Численні міжнародні моніторингові та слідчі органи з прав людини задокументували численні докази масових умисних вбивств, свавільних затримань, насильницьких зникнень, катувань і жорстокого поводження, скоєних російськими окупантами», — акцентував Перший віцеспікер, додавши, що журналісти, правозахисники й адвокати продовжують зазнавати втручань і переслідувань.

Олександр Корнієнко заявив, що росія примушує цивільних людей на окупованих територіях служити у російській армії, що є грубим порушенням міжнародного гумані-

тарного права та воєнним злочином. Водночас українські військовополонені й цивільні, які перебувають під вартою у росії, зазнають катувань і нелюдського поводження. Українські діти, примусово вивезені або депортовані до російської федерації, віддаються на виховання або усиновлюються російськими сім'ями.

«Усі ці порушення міжнародного права з боку росії потребують рішучої реакції з боку міжнародної спільноти», — наголосив Перший заступник Голови Верховної Ради України.

Справедливий, всеосяжний і тривалий мир можливий лише завдяки колективній волі та колективним діям

У зв'язку із цим, під час свого виступу Олександр Корнієнко докладно зупинився на представленні Формули миру Президента України Володимира Зеленського: «Українська Формула миру — це план миру, який може запобігти загрози застосування ядерної зброї проти неядерної держави та загрози безпеці атомних електростанцій, використання голоду як зброї й підриву енергетичної безпеки».

Перший віцеспікер також повідомив, що у Формулі миру йдеться про величезну шкоду, завдану екології й навколишньому середовищу, знущання та тортури над полоненими військовими й цивільними, масові примусові депортації, численні воєнні злочини та воєнні збитки.

«Формула миру вже стала міжнародною екосистемою. Сьогодні це цілісна структура, елементи якої тісно пов'язані між собою. Справедливий, всеосяжний і тривалий мир можливий лише завдяки колективній волі та

колективним діям», — зауважив Олександр Корнієнко, додавши, що відповідальні держави, які поважають міжнародне право, мають залишатися єдиними й відданими справі порятунку світу: «Війни можна запобігти, лише надавши Україні надійні багатосторонні гарантії безпеки».

Водночас він зазначив, що реалізація Формули миру закладе фундамент для припинення тиранії у майбутньому.

Окрім того, Перший заступник Голови Верховної Ради України повідомив, що Формула миру Президента України Володимира Зеленського ґрунтується на головних принципах Статуту ООН і міжнародного права, а також на повазі до суверенітету та територіальної цілісності країн у межах їхніх міжнародно визначених кордонів.

«Дуже важливо, щоб якомога більше країн підтримали цей план. Адже ізоляція росії змінить глобальну ситуацію, паралельно з успіхами України на полі бою», — наголосив Олександр Корнієнко.

У цьому контексті він звернув увагу присутніх до Глобального саміту миру — зібрання світових лідерів, відданих справі якнайшвидшого встановлення справедливого, тривалого та всеосяжного миру.

Міжнародна парламентська спільнота може зробити значний внесок у досягнення цілей Формули миру

Перший заступник Голови Верховної Ради України наголосив, що українці надзвичайно вдячні за те, що члени МПС, ухваливши резолюції на 144-й та 145-й Асамблеях, рішуче засудили агресивну війну росії проти України та закликали її вивести свої війська з української території.

«Ми впевнені, що міжнародна парламентська спільнота може зробити значний внесок у досягнення цілей Формули миру. Лише спільними зусиллями та тиском на росію в усіх можливих міжнародних форматах можемо досягти нашої кінцевої мети — встановлення справедливого, всеосяжного та тривалого миру в Україні на основі Статуту ООН», — акцентував насамкінець Олександр Корнієнко, закликавши членів Міжпарламентського союзу приєднатися до української Формули миру та Глобального мирного саміту.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.

Фото: rada.gov.ua

Зміни до законів про медіа та про рекламу реєструватимуть тільки після обговорення з європейськими партнерами

У Комітеті Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики триває робота над змінами до законів про медіа та про рекламу.

Спочатку народні депутати спільно з експертами, представниками індустрії та громадського середовища ознайомилися із вже напрацьованими пропозиціями. На підставі їх публічного обговорення підготують ще певні доповнення та уточнення. Далі — готові зміни направлять на експертизу та погодження в Єврокомісію. І тільки після цього відповідний законопроект реєструватимуть у парламенті. Такий алгоритм дій запропонував голова Комітету Верховної Ради з питань гуманітарної та інформаційної політики Дмитро Потураєв під час круглого столу «Удосконалення Закону України «Про медіа» та Закону України «Про рекламу»: слабкі місця і можливі зміни», який провели за сприяння проекту Ради Європи «Захист свободи слова та свободи медіа в Україні».

За словами Дмитра Потураєва, свого часу закони про медіа та про рекламу проходили міжнародну експертизу. «Вважаю,

що без погодження з нашими європейськими партнерами ми не маємо права реєструвати і запускати офіційні процеси», — підкреслив він.

«Маємо унікальну можливість пройти цикл політики так, як мало би бути на практиці, а не лише в теорії», — зауважив із цього приводу голова Комітету Верховної Ради України з питань свободи слова Ярослав Юрчишин. За його словами, маємо хороші закони, які вже почали втілювати. «Насправді, ми тут як учасники законотворчого процесу, більше реципієнти — отримуємо інформацію від тих, хто грає на ринку, регулює і взаємодіє на ньому, для того, щоби створити умови, які навряд чи будуть консенсусні, але компромісні», — зазначив народний депутат. Це дасть нам той рівень інформаційного поля, в якому наші громадяни під час війни матимуть кілька забезпечених прав і свобод, переконаний він. Ідеться передусім про право на повноцінну, якісну, але в межах можливостей захищену від пропаганди інформаційну картинку. А також про право бути почутим, зайняти власну позицію і не нести за це відповідальність,

і водночас поважати право іншого на свою позицію, взаємодіяти із державою та іншими гравцями в належний спосіб. «Якісна взаємодія держави зі ЗМІ чи медіа — це не стан, а постійний процес», — наголосив Ярослав Юрчишин. — Маємо вдосконалити й шукати нові виклики. Нині бачимо, як багато споживачів ідуть по інформацію в соціальні мережі. Ми, як держава, повинні дуже оперативно реагувати на два виклики — балансувати і втілювати рекомендації наших європейських партнерів, але й реагувати на загрози, які дуже актуалізувалися під час війни».

За словами заступниці голови Комітету з питань гуманітарної та інформаційної політики Євгенії Кравчук, попереду на нас чекає марафон подій, пов'язаних із аналізом роботи нового медійного законодавства. «Сьогодні йдеться про зміни, які стартують із обговорення з представниками галузі, громадськості та експертів. У квітні говоритимемо, як працює закон про медіа на заході разом із Нацрадою та «Інтерьюзом», — повідомила народна депутатка. — Реформа рухається, і ми бачимо, що наш

задум, який стосується добровільної реєстрації онлайн-медіа, працює. Уже майже 200 таких медіа зареєструвалися. Реєструються навіть ті, які ведуть свою редакційну діяльність на платформах спільного доступу і навіть у тому самому Телеграмі». За словами Євгенії Кравчук, з кінця березня цього року запрацюють нові статті в законі про медіа і очевидно, що потрібно буде аналізувати, як вони працюватимуть. «Припускаю, що ми повертатимемося до аналізу цієї імплементації і пізніше, коли будуть додаватися нові статті, які стосуватимуться і мови, і квоти на європейські продукти, і шкідливого контенту... Дуже чекаємо, як запрацюють органи співрегулювання», — додала вона і закликала медійників активно долучатися до всіх обговорень.

Учасники круглого столу заступили також інформацію про співрегулювання та реформу публічних аудіовізуальних медіа. Микита Потураєв від імені присутніх подякував постійним партнерам у розробці та імплементації медіа-реформи — Раді Європи.

Надія ГОРБАТЮК.

ВІТАЄМО!

Народні депутати України — члени Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної

Ради України, а також працівники секретаріату комітету щиро-сердно вітають із днем народження голову підкомітету з питань законодавства про ста-

тус народного депутата України **МАРЧЕНКО Людмилу Іванівну** та зичать їй міцного здоров'я, щастя, здійснення мрій, душевної гармонії, натхнення, наснаги в роботі, Миру та незламної віри у Перемогу!

У КАБІНЕТІ МІНІСТРІВ

Затверджено Дорожню карту децентралізації

Уряд затвердив Дорожню карту децентралізації, яка визначає подальші кроки з реалізації реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні на 2024—2027 роки.

«Реформа децентралізації дала поштовх до формування ефективного та найбільш наближеного до людини інституту влади в демократичному суспільстві — місцевого самоврядування. Останні два роки Україна стикається з найбільшими у своїй історії викликами, й українські територіальні громади довели свою ефективність та стійкість. Тому навіть під час повномасштабної війни децентралізація залишається дуже важливою. Одним з наших пріоритетів є продовження та поглиблення реформи», — зазначив віцепрем'єр-міністр з відновлення України — міністр розвитку громад, територій та інфраструктури Олександр Кубраков.

Дорожня карта, зокрема, передбачає заходи з підвищення інституційної і фінансової спроможності органів місцевого самоврядування, а також щодо розбудови місцевої демократії та широкое залучення жителів до прийняття управлінських рішень на місцях.

Також Кабмін підтримав та подасть до парламенту законопроект про внесення змін до Бюджетного кодексу України щодо відновлення середньострокового бюджетного планування на місцевому рівні та приведення окремих його положень у відповідність із законами України.

Ще один підтриманий урядом законопроект — про внесення змін до Цивільного процесуального кодексу України, Господарського процесуального кодексу України, Кодексу адміністративного судочинства України — стосується доступу до правосуддя осіб з інвалідністю. Документ, зокрема, передбачає, що учасники справи, які є особами з інвалідністю з порушеннями зору, слуху або інтелектуальними порушеннями, мають право подавати заяви та клопотання, надавати пояснення усно, письмово або за допомогою посередника на свій вибір, отримувати інформацію про зміст і перебіг провадження у доступній для них формі, а також мають право на особисту підтримку під час реалізації своїх процесуальних прав. Крім того, законопроект пропонується застосовувати термін «особа, основним засобом спілкування якої є жестова мова» замість термінів «глухий», «німий», «глухонімий».

Кабмін схвалив проект Указу Президента України, який передбачає відновлення надання за результатами конкурсів 77 щорічних грантів глави держави для підтримки наукових досліджень молодих учених та 20 щорічних грантів для здійснення наукових досліджень докторами наук.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

Роман КОСТЕНКО: Ми змушуємо своїх партнерів замислитися над тим, над чим вони ніколи й не замислювалися...

АКТУАЛЬНО

Які законодавчі ініціативи передбачають мотивацію до військової служби, чи можемо побачити в Україні іноземні легіони й коли може закінчитися російсько-українська війна — про це ми поспілкувалися із секретарем парламентського Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Романом Костенком (на знімку).

— Романи Васильовичу, в парламенті до розгляду зареєстровано нові законопроекти щодо особливостей оподаткування ввізним митом транспортних засобів для осіб, залучених до захисту України (№№ 11080 та 11081). Прокоментуйте, будь ласка, суть своїх законодавчих ініціатив.

— Ці законопроекти є частиною реформи, яка передбачена великим законопроектом про мотивацію до військової служби (про законопроект № 11012 і коментар до нього читайте в «Голосі України» за 16 лютого 2024 року. — *Ред.*). У цих законопроектах вносяться безпосередньо зміни в Митний та Податковий кодекси, які дозволяють реалізувати законодавчі норми, внесені у законопроект про мотивацію щодо пільгового розмитнення транспортних засобів. Вони йдуть у пакеті з основним, щоб можна було прийняти всю програму мотивації. Важливо, що народні депутати закладають межі відповідальності і мінімальної подяки захисникам від держави. Воїни, які стоять на захисті країни, мають знати, за що держава бере на себе зобов'язання, за які мотиваційні програми можуть взятися наші іноземні партнери...

— Іноземні партнери? Уточніть, будь ласка...

— На різних рівнях, зокрема і я, ведемо з іноземними партнерами перемовини про те, щоб вони частину мотивації наших захисників перебирали на себе. І це теж дуже важливо. Бо це великі, будемо відвертими, в тому числі й фінансові, затрати.

Але це те, без чого неможливо мотивувати людей, без чого неможливо виграти війну. Треба мотивувати більше

людей іти на фронт, ставати на захист держави. Адже основна частина добровольців уже на передовій і б'ються. Тепер нам треба говорити з тими, хто боїться, хто не впевнений у своїх силах, хто вважає, що ще хтось замість нього зможе вирішити це питання...

Ми добре розуміємо, щоб успішно провести мобілізацію, самого законопроекту про мобілізацію замало. Бо підхід влади — це «ми вас обмежимо в правах і направимо на фронт». А інша складова — мотиваційна, яку пропонують народні депутати України. Я хоч і автор мотиваційного законопроекту, але до його розробки та створення долучилися понад 70 парламентаріїв, які гаряче підтримують цю ініціативу і переконані, що мотивація — це передусім створення умов для людей, які йдуть захищати державу.

— Ви згадували про допомогу в мотиваційних заходах іноземних партнерів. Є якісь попередні домовленості або напрацювання?

— Конкретних домовленостей поки що немає. Ведемо дискусії. Тим, з ким я зустрічаюся, з військовими аташе, з їхніми представниками, з посольствами, наприклад, дискутуємо з питання винагороди за знищену ворожу військову техніку. Я їм кажу: для Європи питання національної безпеки — це те, щоб у росіян було менше військової техніки. То чому б якісь одні з країн Євросоюзу, візьмемо до прикладу Францію, не узялися б за забезпечення мотиваційних виплат за знищену техніку?.. Це ж теж питання національної безпеки Європи і всього світу. Думаю, воно ще обговорюватиметься з представниками країн-партнерів неодноразово...

Сьогодні Україна в багатьох питаннях відкриває вікно Овертона, змушуючи замислитися над тим, над чим вони раніше не замислювалися.

— Маємо звернення від оборонця України, який на фронті отримав важкі поранення. Проблема в тому, що він — за паспортом росіянин, але був мобілізований у ЗСУ у перші дні повномасштабного вторгнення як українець. Виникла якась правова колізія. Військового обурило, що українська міграційна служба відправила його в росію поновити закордонний паспорт, термін дії якого закінчився. А він же фактично вже наш, український захисник...

— Питання проблемне. Намагаємося вирішити. Ми робили відповідний законопроект, в тому числі щодо надання громадянства тим, хто захищає Україну сьогодні...

Але мушу визнати, за дуже тривалий період, навіть за час повномасштабної війни, лише одиниці отримали українське громадянство. Це питання потрібно вирішувати в Офісі Президента.

Воно дуже важке, враховуючи, що в нас безліч громадян, яких не зайве було б позбавити того самого українського громадянства за ті чи інші речі, які вони роблять на руку ворогу. Це також і питання нашої національної безпеки, ми маємо показувати людям: якщо ви за нас, то й ми — за вас...

— В Україні дедалі частіше говорять про залучення іноземних легіонів. Наскільки реально отримати на полі бою підтримку від закордонних держав, військ НАТО?

— У нас іноземні легіони і так є. В Україні багато різних військових, які допомагають нам, радять. Ще на початку повномасштабної війни я подавав постанову про закриття неба, всі посміхалися... А авторитетні дипломати казали: це ж нереально... А нині ми всі розуміємо, що це потрібно було робити раніше...

Давайте почнемо з того, що, приміром, дивізіон польків, американців чи французів, навіть не беручи участі у бойових діях, може захищати мирне населення і наші території. Це правильно! Спочатку допомагатиме нам у тилу, стежитиме за радаром ППО. Те саме можна говорити і про авіацію, яка може базуватися в Польщі і виконувати завдання на території України, приміром, збивати ракети...

Бо ж безпека українського неба — це насамперед безпека європейська, до неї треба постійно долучати наших партнерів. Ця війна не тільки наша. Інакше європейці можуть дочекатися, що їм доведеться ті самі ракети збивати вже у своєму небі...

Тому вважаю, що поява іноземних військ в Україні — це тільки питання часу й питання сміливості і бажання наших іноземних партнерів...

— Як довго ще ця війна може тривати?

— Відповіді на це питання не знає ніхто... Якщо, приміром, завтра путін помре і російська верхівка десь підірветься, в потязі на міні і до влади прийдуть опозиціонери — це одна історія. Якщо ми втрачати свою територію — один сценарій, якщо нам дадуть більше зброї — буде зовсім інший... Дуже багато чинників мають вплив на цю війну... Але кожен день боротьби наближає нас до Перемоги...

Ірина ШАТРОВА.

Маємо шукати механізми спрощення, а не ускладнення роботи воєнних кореспондентів

У Комітеті Верховної Ради України з питань свободи слова відбувся круглий стіл «Порядок акредитації журналістів, які працюють на лінії зіткнення».

Під час повномасштабних воєнних дій дуже важливо, щоб світ загалом і українське суспільство зокрема отримували адекватну інформацію про те, що відбувається на фронті в тих межах і можливостях, які можуть надавати наші Збройні Сили. На цьому акцентував голова парламентського комітету Ярослав Юрчишин. «Хоч якими чудовими комунікаційними не були б наші представники ЗСУ, без посильної та ефективної допомоги наших воєнкорів не обійтися, — наголосив він. — Основним завданням ЗСУ є захист та відбиття агресії росії, а комунікація — це допоміжна функція. Утім, без комунікації в інформаційному просторі не відбувається нічого». Щоб проілюструвати свої слова, парламентарій навів приклад зі збиттям російського літака та заявою ворога про перебування українських полонених на борту. «Буквально невелика пауза в офіційних комунікаціях, на жаль, дозволила країні-агресору заповнити зовнішній простір своєю інформацією. Це приклад того, що вдосконалювати співпрацю, передусім у роботі між ЗСУ, Силами оборони та журналістами, надзвичайно важливо», — підкреслив він.

Ярослав Юрчишин подякував представникам відділів Міністерства оборони, які займаються зв'язками з громадськістю та пресою, за удосконалення наказу Головнокомандувача № 73, в якому прописано алгоритм роботи з акредитованими представниками засобів масової інформації під час дії правового режиму воєнного стану. «За відгуками наших воєнкорів, це досить позитивно вплинуло на те, що відбувається майже по всьому фронту. Є окремі напрями, які залиша-

Сергій Швець, Ярослав Юрчишин, Євгеній Брагар.

ються певними лагунами, незважаючи на вдосконалення, але ми зараз маємо змогу проаналізувати, як це працює. Прийняття рішень не завжди є гарантією їхнього якісного втілення», — зауважив він.

«Свобода слова під час війни — це обмежене явище, і вона не може бути забезпечена з усіх боків. Особливо на лінії розмежування», — на цьому акцентував заступник голови комітету Євгеній Брагар. За його словами, у нинішніх реаліях подекуди ціною свободи слова може бути життя наших захисників. «Саме тому існують певні обмеження і, як бачимо, часто вони виправдані, — продовжив народний депутат. — Зі свого боку прес-служба Генштабу працює дуже добре, але ми розуміємо, що існує величезна проблема з доступом до першої лінії, так званої «червоної зони». І тут уже постає питання і безпеки журналістів, і безпеки військових. Завдання нашого заходу — знайти золоту середину. Щоб люди знали, що відбувається на фронті».

За словами представника Служби безпеки України Андрія Кота, нині кожен журналіст, який хоче працювати в зоні бо-

ювих дій, має пройти особливу перевірку.

На думку начальника управління зв'язків з громадськістю Збройних Сил України Богдана Сеніка, попри воєнний стан Збройні Сили залишаються досить відкритою для громадськості та для медіа інституцією. «Акредитація здійснюється відповідно до чинного законодавства, зокрема законів України про медіа та про інформацію, — розповів він. — Свідченням цього є понад 13 тисяч акредитованих журналістів у 2022 році. Аналогічна цифра була і в 2023-му. Наразі чинну акредитацію ЗСУ мають майже 6 700 представників медіа з понад 70 країн». З березня 2023 року ЗСУ видають картки акредитації нового зразка, повідомив Богдан Сенік. Спочатку вони мали термін дії до шести місяців, але під час роботи і з урахуванням рекомендацій процес вирішили оптимізувати і видавати картки з терміном до 12 місяців. Відтак журналістам доведеться рідше проходити процедуру переакредитації. У середньому нині заявку опрацьовують у межах семи-десяти, рідко — 14 днів.

Військові звернулися до народних депутатів з проханням дати чітке визначення в законі про медіа — хто такі «фіксери», «фрілансери», «стрімери»...

У межах круглого столу мали змогу висловити свою точку зору на ситуацію і самі кореспонденти, які працюють в гарячих точках. Як зауважив у цьому контексті Ярослав Юрчишин, «підхід комітету — нічого для журналістів без журналістів». Представники преси говорили про те, що встановлені законом правила цілком прийнятні й дієві, але застосовуються вони вибірково. За їхніми словами, й досі існують суттєві обмеження в доступі до південної лінії фронту, доводиться мати справу з перешкоджанням у пересуванні під час комендантської години тощо. Кожен блокпост по-своєму трактує вимоги чинного законодавства й вимагає додаткового підтвердження того, що журналіст є дійсно журналістом і виконує редакційне завдання, кажуть представники медіа.

Учасники круглого столу домовилися про створення робочої групи, яка шукатиме механізми зменшення перепон для пересування воєнкорів під час комендантської години. «Ми розуміємо, що є низка об'єктивних обставин, які передбачають перевірки, що є воєнний стан і різне трактування, але в цьому випадку навіть наявність хорошої інструкції, яка доведена до кожного, хто стоїть на блокпосту, скоріш за все дозволить зняти дуже багато технічних непорозумінь, яких, у принципі, не мало б бути, — зауважив Ярослав Юрчишин. — Зі свого боку ми відкриті як комітет і просимо залучити нас до роботи, щоб ми розуміли, де необхідно підключитися з функціями парламентського супроводу».

Круглий стіл проводився за сприяння Програми USAID «РАДА: наступне покоління».

Надія СМІЯН.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

СПІВЧУТТЯ

Керівництво Верховної Ради України, народні депутати України, Апарат українського Парламенту висловлюють щирі співчуття у зв'язку зі смертю народного депутата України восьмого скликання Андрія АНТОНІЩАКА.

Андрій Антоніщак був відомий своєю активною громадянською позицією, був завзятим учасником Революції Гідності.

У 2014 році обраний народним депутатом України, був членом Комітету Верховної Ради України з питань податкової та митної політики.

Із 2020 року проходив службу у Національній гвардії України на посаді старшого офіцера планування та застосування військ в охоронних заходах, мав звання полковника Національної гвардії України.

За особисту мужність і героїзм, виявлені у захисті державного суверенітету та територіальної цілісності України, нагороджений медаллю «За військову службу України».

Висловлюємо щирі співчуття рідним і близьким Андрія Федоровича. Вічна йому пам'ять.

На варті української ідентичності — національний шрифт

ДОВІДКОВО

«Книга нації»: унікальність «Рутенії» про тяглість історії

Розроблені Василем Чебанником на основі історичних національних шрифтів «Рутенія», стали окрасою і центральним елементом палітурки і титульної сторінки церемоніального примірника «Конституції України», на якому складають присягу Президенту України під час інавгурації (**на знімку**).

Співзасновниця ІнфоВАРТИ Анжеліка Корнієнко наголошує, що майстер створив кілька варіантів оформлення Основного Закону України. Перша книга Конституції була виконана митцем на замовлення Президента України ще на початку 90-х років ХХ століття. І вже тоді Василь Якович використав у її оформленні відновлені ним українські шрифти проекту «Рутенія. Графіка української мови».

У 2001 році Василь Чебанник, за дорученням віцепікера Верховної Ради України Степана Гавриша, створив найвідоміший примірник Конституції України. Авторське, виконане вручну, з інтролігацією, вишукане видання Конституції відповідає своєму призначенню — церемоніальній книги, на якій присягають Президенту України. Художньо оформлена, шкіряна обкладинка має золоті тиснені літери української (рутенської) абетки, відновленої художником.

Нині примірник цієї Конституції зберігається у Верховній Раді України. За видання ексклюзивного примірника книги «Конституція України» Василя Чебанника відзначено Почесною грамотою Верховної Ради України «За

особливі заслуги перед українським народом» (№ 185 від 8 квітня 2002 року).

Також, починаючи з 1996 року, кожен новообраний

Глава держави отримує посвідчення «Президента України», оформлене Василем Чебанником саме українським шрифтом.

Про значення використання митцем для оформлення церемоніального примірника «Конституції України», який назвали «Книгою нації» відродженої абетки розповідає книга, підготовлена на видана соратниками Василя Чебанника «Буття та об'явлення української мови», яка теж оформлена шрифтом проекту «Рутенія».

Як підкреслює Анжеліка Корнієнко, всі шрифти проекту «Рутенія». Графіка української мови» Василя Якович подарував українському народові, про що оголосив 9 листопада 2021 року на події, присвяченій 20-річчю заснування проекту. З того часу запровадують офіційний сайт проекту, створений волонтерами громадської ініціативи ІнфоВАРТА.

Шрифти проекту побудовані на уніфікованій цілісній системі історично відновлених графем українських літер та надаються безоплатно з офіційного сайту проекту <https://abetkarutenia.com.ua/fonts/>.

друкують свої вірші. Саме бійці профінансували видання двох книжок.

У доробку волонтерів створення сайту abetkarutenia.com.ua, безплатне оцифрування та розповсюдження шрифтів Василя Чебанника, розробка методичних посібників та навчальних відео з українських прописів.

За час діяльності #ІнфоВАРТИ активістами було проведено майже 400 заходів з популяризації національних шрифтів, у яких взяли участь тисячі і тисячі людей. Серед досягнень Нестора Воля, організатора маршу добровольців та багатьох інших громадських заходів, і його однодумців — просування в інформаційному просторі історико-дослідницького фільму «Рутенія. Повернення коду нації», який у різних містах, у тому числі і розбомбленому рашистами Маріуполі, переглянули кілька тисяч українців, а на тубі понад 1 мільйон 200 тисяч.

Від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну #ІнфоВАРТА підготувала та видала три книжки. «Хтось з наших пішов у ЗСУ, а хтось — на ідеологічний фронт, аби протистояти гуманітарній агресії москві», — каже Нестор Воля. Серед виданих книжок — «Українські прописи для всієї родини» Вероніки Чебанник та Анжеліки Корнієнко.

Шороку росія в гуманітарну агресію та просування пропаганди тільки через державні медіа вкладає мільярди доларів. У 2022-му, готуючись до повномасштабного вторгнення в Україну, кремль виділив державним ЗМІ 1,9 мільярда доларів замість запланованих 1,5 мільярда

доларів. Пов'язаний з адміністрацією президента росії «Інститут розвитку інтернету» (ІРІ) у 2023 році розподілив 20 мільярдів рублів грантів на створення «патріотичного» контенту, ще 52 мільярди буде виділено для цього у 2024—2025 роках. Загалом — 72 мільярди рублів за три роки (приблизно 0,9 мільярда доларів). Це лише частина грошей, які спрямовуються на промишляння мізків у країні, що цілеспрямовано веде війну саме проти нашої ідентичності — є й інші джерела фінансування.

Громадська ініціатива #ІнфоВАРТА свою діяльність здійснює винятково на волонтерських засадах, своїм коштом та за підтримки небайдужих громадян, без участі політичних сил. Рух за графічну візуальну ідентичність не залишився непоміченим на болотах — своєю з, якою рашисти розмальовують танки й іншу військову техніку, окупанти запозичили з абетки Василя Чебанника. Певно, аби викликати нашу огиду до його патріотичного проекту та зневіру всіх нас у власні сили.

Світлана ЧОРНА.
Фото надано Нестором Волею.

Про завдання державної політики у сфері утвердження національної графічної ідентичності та пропозиції для законодавців ішлося і під час круглого столу

робки національного шрифту». Нестор Воля ще раз нагадає прихильникам і опонентам, що «велосипед вже винайдено» — Василь Чебанник понад 50 років свого творчого життя присвятив проекту «Графіка української мови», суть якого полягає в тому, щоб повернути графіку літер до справжньої, допетровської кирилиці, що підкреслить факт деокупації суверенної держави зі своєю унікальною мовою і відродженою абеткою, оновленою на сучасному європейському рівні.

«Проект «Графіка української мови» — ЄДИНИЙ в галузі шрифтового дизайну, відзначений в Україні найвищою митецькою премією нашої держави — Національною премією України імені Тараса Шевченка, — наголошує Нестор Воля. — Шрифти Василя Чебанника використовуються Національною академією мистецтв України, Національною академією об-

«Національний державний шрифт — яким йому бути?», в якому брала участь, окрім автора проекту «Рутенія. Графіка української мови» Василя Чебанника, заслужений художник України Микола Кочубей, доктор історичних наук Вячеслав Корнієнко, каліграф, співзасновниця громадської ініціативи #ІнфоВАРТА Анжеліка Корнієнко (**на знімку**), український шрифтовий дизайнер Ігор Дудник та інші. За результатами круглого столу планується провести за підтримки Києво-Могилянської академії та за участі істориків, науковців, експертів дизайну, юристів і журналістів конференцію-дискусію щодо запровадження національного державного шрифту.

«Тем для обговорення багато, — каже Нестор Воля. — Це актуальність формування українського візуального простору у книговидавчій й інших сферах, активізація руху за графічну ідентичність, який потребує підтримки влади та інших інституцій, бо часто ми спостерігаємо абсолютну байдужість до проблеми тих, хто має приймати ті чи інші рішення. Як спостерігаємо активізацію фахівців із комп'ютерної шрифтової графіки та веб-сервісів, бекграунд яких — це співпраця з російськими компаніями, але це не заважає обирати саме цих людей для роз-

ІНФОРМСПОРТИВ

Щоразу, аби достукатися до збайдужілих і знеохочених, маємо повторювати — війна за Україну і нашу ідентичність іде не лише під Куп'янськом, Херсоном і Запоріжжям у відкритому бою, а й на інформаційному, культурному, науковому фронтах.

Хтось може сказати і вже казав: інформаційний, як і культурний, фронт — це перебільшення, образний вислів. Та ні, війна за спадок княжого Києва, за нашу душу, за територію почалася століття тому — з брехливої обіцянки московського царя гетьману Богдану допомогти вибити ляхів, даної у Переяславі, із знищення та підміни угоди, на вигідну, на начебто про «воссоединеніє братських народів» (1654), з анексії самопроголошеною московською церквою Київської митрополії (1686), з привласнення назви Русь петром першим, який нарік царство на болотах імперією з назвою росія (1721). У списку історичних крадіжок, привласнення нею наших (й інших народів теж, але, певно, меншою мірою) культурних досягнень, письменників, художників, музикантів, пісень, мелодій, творів — сотні імен і назв. Хто хоч інколи слухає інтерв'ю з полоненими рашистами, перехоплени Службою безпеки України їхні розмови з родичами, а тим паче читає опуси бункерного лжеісторика про «іконно руські землі» не може не бачити, як мільйонна армія росіян переконана, що на Донбасі і в Криму вона повертає своє, «созданное русскими на русской земле», що Київ — «мать городов русских». Без промивання мізків потужною російською пропагандою, створення кишеньковими істориками штампу-матриці, яку з дитсадка, школи вкладають у голови тих, хто через роки бере у руки зброю і йде вбивати українців, яких «нет», України «нет», а «есть неправильные русские», яких треба перевиховати, а хто не піддається — того до стінки, у катівню, у Сибір, не було б війни.

Ще німецький державний і політичний діяч Отто фон Бісмарк у ХІХ столітті казав: «Ворю іде туди, де програє вчитель і священник». За сучасних реалій — і журналіст, митець, історик, чиновник, депутат, для яких тема української ідентичності, національності з її вітоками, становленням, символікою щось із сфери неважливого і зайвого. Тож одностайно — війна росії проти України розпочалася в головах «русских», а слідом за їхнім «веліччям» з «могутнім русским языком», пушкіним і балетом пішли танки.

Так часто складається, що функції поборників української державності у всій її багатомірності перебирають на себе громадські активісти. Серед них і фундатор Громадської ініці-

У Латвії виставлять на торги земельну ділянку в Ризі та розташовану на ній будівлю — так званий «Будинок Москви», який раніше належав РФ і був націоналізований. Відповідне рішення ухвалив 26 березня уряд Латвії, інформує «Радіо Свобода». Згідно з рішенням «Будинок Москви» і землю передадуть Міністерству фінансів країни, яке дозволить відповідним структурам продати цю нерухомість на аукціоні. Раніше повідомлялося, що отримані кошти спрямують на допомогу Україні

Перший евакуаційний авіарейс українці в Португалії оплатили власним коштом

Вражаючий проект реалізує українська громада в Португалії — за свій рахунок створюють Центр реабілітації постраждалих від російсько-української війни

Реабілітаційний заклад назвали «Фенікс». Головний корпус розрахований на одночасне перебування 50 осіб. Загалом тут сім приміщень, розташованих на площі в сім гектарів. Місця багато, тому з часом прийматимуть до 200 людей. Організатори припускають, що «Фенікс» стане першим у Європі реабілітаційним центром, створеним українською громадою за власні кошти.

Як українцям вдалося отримати стільки будівель і землі для втілення задуманого? Де беруть кошти на облаштування? Коли зможуть прийняти перших військових і не тільки їх? Про це «Голосу України» розповіли ініціатори проекту: президент асоціації «Допомога Україні» Роман Куртиш і голова правління Ірина Давидовська (РИБАЧОК).

ДОВІДКОВО

Роман Куртиш — з Новодністровська Чернівецької області. У 2004-му він, тоді другокурсник Інституту міжнародних відносин університету імені Шевченка в Києві, приїхав у Португалію подивитися футбольне Євро. Так і залишився в цій країні. Працював на різних роботах. Після знайомства з вінничанином Олександром Шуляком разом створили мале підприємство з промислового альпінізму — тепер одна з провідних компаній у цій галузі. До речі, Олександр Шуляк є віце-президентом асоціації «Допомога Україні». Ірина Давидовська — вінничанка, теж давно переїхала до Португалії, дипломований медик, працює в одному зі шпиталів. Асоціацію створили після початку великої війни, щоб підтримати постраждалих українців. Ініціатором була Ірина Давидовська. «Я розуміла, що доведеться допомагати постраждалим від агресії рашистів, — згадує ті дні пані Ірина. — Дякую хлопцям, що підтримали мене». Співпрацюють з аптеками, транспортними та іншими компаніями, фізичними особами. У великому Лісабоні створили понад шість пунктів збору.

Літак з біженцями зустрічав президент країни

На початку війни асоціація «Допомога Україні» взялася за непросту справу — організацію евакуаційних авіарейсів українських біженців із Польщі до Лісабона. Львівські волонтери повідомили їм, що в Польщі зібралися сотні тих, хто має намір дістатися Португалії. Біженців забирали в аеропорту польського Любліна і перевозили до Лісабона. Загалом асоціація здійснила шість евакуаційних рейсів. Перший з них, 10 березня 2022 року, зустрічав президент Португалії Марселу Ребелу де Соза (на знімку президент у центрі, праворуч від нього, біля мікрофона, Роман Куртиш).

Нині співрозмовники з усмішкою згадують, як усе відбувалося, але тоді їм було не до смі-

ху. «Нас мало не забрали в поліцію», — каже Роман Куртиш.

Спершу намагалися вирішити питання евакуації в українському посольстві в Лісабоні. На жаль, не вдалося. Тоді Роман поїхав до... резиденції португальського президента. Разом із ним був його товариш, португалець Анжело Нето. Він — скарбник в асоціації, відповідальний за налагодження контактів з благодійниками, а ще має друзів і знайомих серед журналістів. Якби справу не було залагоджено, вони б розповіли про все представникам ЗМІ.

«Ми просили зустрічі з президентом, а до нас викликали... поліцію, — розповідає Роман. — Можливо, тому що наполегливо добивалися свого. Сказали, що не підємо звідси, поки не зустрінемося з главою держави. Мети досягли. З президентом зустрілися, хоча чекати довелося протягом чотирьох годин, та ще й у дощову погоду. Марселу Ребелу де Соза прийняв нас з розумінням ситуації, бажав Перемоги українцям у війні з агресорами. Саме він розпорядився організувати гуманітарні евакуаційні авіарейси».

Співрозмовник звертає увагу, що глава Португальської держави зустрічався з ними в суботу, вихідний день. Заради українців пожертвував своїм вільним часом.

Коли постало питання, хто платитиме авіакомпанії, кошти надало підприємство Романа Куртиша й Олександра Шуляка.

«Цим вчинком вони розчулили мене до сліз, — каже Ірина Давидовська. — Гроші, які заробляла роками, витратили в одну мить на допомогу людям, котрі тікали від війни. Оплатити літак на політ у шість тисяч кілометрів — на таке не погоджувався ніхто з благодійників, до яких зверталися. Біженців треба було десь розмістити. Роман з Олександром віддали для цього триповерхову будівлю офісу компанії, ми перетворили її на хостел».

ЦИФРИ

Асоціація «Допомога Україні» за час війни надала допомогу понад 10 тисячам постраждалих українців. В Україну відправили гуманітарних вантажів 40 автомобілів TIR, дев'ять вагонів і шість літаків. Це понад тисяча тонн продукції, на майже мільйон євро товарів першої потреби.

Мої співрозмовники супроводжували кожен із шести евакуаційних рейсів. Приємно було бачити президента Португалії в аеропорту Лісабона, він приїхав зустріти перших біженців з України, їх було 267. Марселу Ребелу де Соза піднявся на борт літака, де його зустріли оплесками і словами: «Дякую!» та португаль-

ською «Обригадо!». «Після цього нам уже не довелося шукати кошти на наступні рейси, — зазначає Ірина Давидовська. — Португальські благодійники самі пропонували».

«Обригадо, сеньоро Жу!»

«Коли ти робиш добру справу, знаходяться люди, які готові допомогти тобі в цьому» — на підтвердження своїх слів Ірина Давидовська навила факти, в які спершу навіть не вірилась, що таке можливо в нашому житті.

Реабілітаційний центр «Фенікс» українці створюють у приватних будівлях і на земельній ділянці, які передала їм у користування португалець Жулія (її співрозмовниця називає скороченою ім'ям Жу. — Авт.). Загалом це сім будівель, розташованих на семи гектарах землі. Зверніть увагу: передала їх у безплатне користування терміном на сім років з подальшою можливістю подовжити оренду ще на такий само період.

Керівники асоціації познайомилися з нею випадково. Того дня сеньйора Жулія привезла для благодійної організації «Допомога Україні» генератори.

«На прощання жінка запитала: яка ще допомога нам потрібна? — згадує про ту зустріч пані Ірина. — Роман сказав їй, що шукаємо приміщення для облаштування в ньому реабілітаційного центру. А далі все було, як у кіно. Сеньйора Жу дзвонила телефон і показала фото будівель. Запитала: «Такі підійдуть? Якщо так, беріть, користуйтеся...» Споруди потребували капітального ремонту. За її словами, вони простояли пустою 20 років». Без зволікань стали шукати кошти на ремонт.

«Коли ми поверталися черговим евакуаційним рейсом з Любліна, разом із нами на борту були представники французької компанії ADEO, яка працює у Португалії, — продовжує Ірина. — Вони теж запитали нас з Романом про нагальні потреби. Роман відкрив телефон і показав будівлі сеньйори Жу. «На ремонт усіх семи будинків коштів не маємо, але на головну будівлю дамо грошей», — сказали французи.

Нині будівлю не впізнати. Зробили її такою спільними зусиллями волонтерів, працівників компанії Куртиша й Шуляка, небайдужих представників

української громади з Лісабона, Алверки, Назаре, Порто, Лейрії, Алкобаси, Алгарве, Фатіми, Оурема. Підтримують та допомагають українцям представники муніципалітету Оурем, на території якого створюють центр.

Організатори дякують кожному, хто підставив плече у цій непростій справі. Подяка звучить двома мовами: українцям — рідною, а португальцям кажуть «Обригадо!» — не складно здогадатися значення цього слова.

Перші гості прийшли з подарунками

У головній будівлі центру «Фенікс» уже приймають гостей. Тут побували волонтери з ГО «Львівська обласна спілка соціального захисту бійців АТО та сімей загиблих», підписали угоду про співпрацю з центром. У подарунок передали прапор з автографом захисника «Азов-сталі» Святослава Сірого, який майже рік провів у російській в'язниці. З ініціативи пані Давидовської зібрали бібліотеку українських книжок. Камінну залу прикрашає картина заслуженого художника України з Вінниччини Анатолія Шевчука. Її передав брат митця Віталій, який мешкає у Португалії. Ікони Божої Матері подарували родина Семеновічів з Алгарве та іконописець Костянтин Шепляков. Приміщення прикрашатиме картина Юрія Карпенка «Запорожці», виконана в жанрі різьби по дереву.

З роботою зі створення центру «Фенікс» ознайомився радник Секретаріату уповноваженого Верховної Ради з прав людини Антон Гулідин. Його цікавили насамперед умови, в яких перебуватимуть військові, котрі прийдуть із сім'ями. Гостя приємно вразило побачене. Йому нагадали, що на все це не витрачено жодної копійки коштів Української держави. Громада організувала благодійників, її представники витрачають кривні.

Гроші потрібні не тільки на ремонт, а й на придбання обладнання. Скажімо, в головній будівлі нараховується 15 кімнат для фізіотерапевтичних процедур, а площа спортивної зали — понад 200 квадратних метрів. Є ще дві зали.

«Уже відновили п'ять із семи приміщень, — уточнює Роман Куртиш. — Одночасно вирішує-

мо питання, хто працюватиме в центрі. Вони не менш складні, ніж виконання ремонтів. Бо ж йдеться про медичну допомогу. Хочемо, аби тут працювали українські медики, але португальські закони передбачають роботу тільки для тих, хто зумів підтвердити свій диплом, отриманий в Україні. Для цього треба пройти відповідне навчання, знати мову. Зареєструвати заклад дозволяється тільки на громадянина Португалії. З цим питанням не виникне. У нас є надійна людина...»

Роман переконаний, що зуміють вирішити будь-які питання для роботи центру. Настільки упевнено про це каже, що слухаєш і віриш йому.

На запитання: «Коли зможуть прийняти на реабілітацію військових?» відповів: «Можливо, це станеться уже в травні або ж у перший місяць літа».

ФАКТ

Асоціація «Допомога Україні» підписала договір про взаємодію з одним з найбільших приватних шпиталів Португалії — CUF. Там надаватимуть медичну допомогу нашим військовим.

На прощання знову ділитися планами: «Хочемо збудувати ще будиночки літнього варіанта, аби приймати більше людей, щоб військові приїжджали сім'ями. Територія дозволяє, більшість місяців тут тепло. Басейн почали будувати...»

Щоби приїжджі мали заняття, створюють творчі майстерні. Пані Ірина планує і невелике господарство, де б утримували живність. Каже, півня їм подарували і курей, уже несуть яйця. До речі, півень є одним із символів Португалії. У країні нараховується понад сто пам'ятних знаків із його зображеннями.

Запитую Роман: «Як вдається поєднувати всі ці клопоти з основною роботою на фірмі?» «Це нереально, — каже він. — Ми домовилися з партнером Олександром Шуляком, що він один вирішуватиме питання роботи фірми, а я займатимуся створенням центру. Простіше кажучи, він заробляє гроші, а я їх витрачаю».

Віктор СКРИПНИК.

Фото зі сторінки в Фейсбучі асоціації «Допомога Україні».

Коаліція бронетехніки підсилить технічний парк ЗСУ

У Варшаві днями відбулося перше засідання країн-учасниць коаліції бронетехніки на підтримку України. Як повідомляє пресслужба Міністерства оборони, спочатку з цією ініціативою виступили Польща й Німеччина, а згодом її підтримали Велика Британія, Швеція та Італія.

«Під час першого засідання представники країн-учасниць виробили консолідовану позицію щодо підсилення технічного парку Збройних Сил України певними зразками бронетехніки та організації системи їх ремонту», — йдеться у повідомленні.

Водночас, як зазначив заступник міністра оборони Іван Гаврилюк, котрий очолював українську делегацію і слова якого наводять сайт відомства, ця коаліція «має на меті посилити броньований щит Сил оборони України».

Також повідомляється, що в межах коаліції бронетехніки створено чотири синдикати, до кожного з яких входитиме представник України. На кожен синдикат покладено певні завдання, як-от постачання озброєнь і боєприпасів для західної бронетехніки, технічне обслуговування і ремонт, підготовка екіпажів і технічного персоналу, відпрацювання ефективної тактики застосування бронетехніки на полі бою.

Передбачається, що в довгостроковій перспективі країни-учасниці танкової коаліції та коаліції бронетехніки допоможуть у створенні майбутнього броньованого парку техніки ЗСУ та налагодять з Україною інноваційне промислове партнерство.

ФОТОФАКТ

Франція незабаром зможе доставити Україні 78 гаубиць Caesar, а також збільшить постачання снарядів, щоб задовольнити нагальні потреби Києва в боєприпасах для боротьби з повномасштабним вторгненням росії. Про це заявив міністр оборони цієї країни Себастьян Лекорню. Зокрема, за його словами, Франція планує постачати цього року 80 тисяч снарядів для 155-мм гармат. З початку повномасштабного вторгнення Франція вже надала Україні 30 тисяч снарядів, інформує «Голос Америки».

На знімку: виробництво снарядів.

Фото зі сторінки Себастьяна ЛЕКОРНЮ у соцмережі X.

Дипломат допоміг знайти меценатів

Закарпатська обласна лікарня здобула друзів-меценатів і уклала угоду про співпрацю з колегами з польського Любліна.

На початку війни, як відомо, Закарпаття прихистило майже півмільйона вимушених переселенців зі східних і південних регіонів України. І саме в той тривожний час колишній Надзвичайний і Повноважний Посол України в Чеській Республіці, двічі генеральний консул України в місті Любліні Іван Грицак звернувся до голови Закарпатської облвійськкадіміністрації Віктора Микити і тодішнього голови облради Володимира Чубірка. Дипломат запропонував свої послуги, адже за тривалий час роботи в Польщі має там багато друзів, котрі готові допомогти.

З підготовленими листами очільників Закарпаття до керівництва Підляського, Люблінського і Підкарпатського воєводства посол Грицак з ужгородцем Олександром Жулканичем уже на

початку березня поїхали до Польщі. В містах Жешуві, Любліні, Білостоці під час зустрічей з воєводами і маршалками просили особливу увагу звернути на поміч харчарми. І як наслідок — три фури з продуктами харчування незабаром приїхали до Ужгорода. Потім напрямок допомоги сфокусували на медзаклади.

Надійшла карета «швидкої», яку завантажили ліками й різними медзасобами та відправили на фронт.

Відтоді з директором Закарпатської обласної лікарні імені Андрія Новака Юрієм Яциною почали їздити до польських друзів. У підсумку привезено майже десять тонн харчів — для військових,

котрі проходять реабілітацію в цьому медзакладі. А власник фірми «Новий стиль» Юрій Кшановський, почесний консул України в Жешуві, друг Івана Грицака, запропонував укомплектувати ужгородську лікарню новими меблями. Їх розподілили і в палати, в яких відновлюються фронтовики, і в інші приміщен-

ня. Завезено 80 столів, майже 250 стільців, понад півсотні тумбочок, шафи. Також Люблінське воєводство подарувало дві «швидкі».

Та найперспективніше те, що між лікарнями імені Новака та імені кардинала Вишинського Люблінського воєводства укладено угоду про співпрацю, яка переросла в спільний проєкт трансграничного співробітництва у межах євросоюзівської програми «Польща — Україна». А це дає можливість закарпатцям придбати медустаткування на 1,2 мільйона євро.

Цими днями Іван Грицак і Юрій Яцина знову поїдуть до Любліна. Польські добродії хочуть передати великодні подарунки для військових.

Василь НИТКА.

Ужгород.

На знімку: польські добродії вручають ключі від карети «швидкої» Юрію Яцині; праворуч — посол Іван Грицак.

Фото надано автором.

Кінець патрушева

ЗА ПОРЕБРИКОМ

Голова ради безпеки рф микола патрушев за кілька днів до подій в «Крокусі» знав, що громадяни Таджикистану готують теракт на території росії.

За інформацією міжнародного центру «Досьє», який проводить розслідування діяльності вагачків кремлівського злочинного угруповання та його оточення, російські спецслужби весь час стежили за угрупованням ІДІЛ-К (інша назва — «Вілайт Хорасан»), що діє на території Афганістану, Пакистану, Ірану та Центральної Азії. За останні вісім місяців у світі було зірвано сім із восьми терактів «Вілайт Хорасан».

Небачений провал стався лише в рф, де влада, за інформацією джерел «Досьє» у російських спецслужбах, була поінформована про можливий теракт, але виявилася безпорадною.

Після нечуваної ганьби куратор силового блоку микола патрушев і директор фсб олександр бортніков мали б одразу піти у відставку. Натомість сімдесятити п'ятеро пенсіонери виходять на трибуни і брешуть

росіянам у вічі, щоб надалі залишатися при владі. «Звичайно, Україна причетна до теракту», — заявляє патрушев. «За терактом стоять США, Велика Британія та Україна», — стверджує бортніков. Український слід ввижається і російському диктатору путіну. «Це не ІДІЛ. Це хохла», — підспівує їм кремлівська прислужниця маргарита сімоньян.

Ще в жовтні минулого року сам олександр бортніков у Баку застерігав, що ІДІЛ-К нараховує 6500 бойовиків, які зосереджені в Афганістані, й у «найближчій перспективі ця міжнародна терористична організація може досягнути потенціалу, який дозволить їй здійснювати теракти за межами Афганістану». 7 березня фсб нейтралізувала кількох бойовиків цього угруповання в Калузькій області — ті готувалися підірвати синагогу в москві. Раніше, у вересні 2022-го, терористи підклали бомбу під посольство росії в Кабулі.

Щоб прикрити звірства путінської орди в Україні й врятуватися від неминучої відставки, престарілі генерали-пенсіонери вигадали «український слід».

Ще рік тому путінський фашистський режим з розпростертими обіймами приймав представників Талібану в москві та петербурзі, а потім стосунки між Кабулом і кремлем чомусь стали прохолодними. Хто і чому побив горшки — питання додаткового розслідування. Утім, ні для кого не є таємницею, що найбільший трафік наркотиків з Афганістану та всього світу йде через росію, у ньому навіть були задіяні дипломатична служба і представники влади...

Замість пошуків істини простіше відрізати вуха, катувати струмом і змушувати говорити те, що вигідно фашистському режиму.

«Найвище керівництво росії зробило все можливе, щоб створити собі репутацію відморозків і беззаконня, яким не писані ні закони, ні поняття. Цим реноме вони нескінченно пишалися. Мовляв, ми навіжені, в нас і довідка є. Тримайте нас, бо вдаримо атомною бомбою. путін, напевно, перший глава ядерної держави, який хтиво і публічно розмірковував про загибель людства в ядерній катастрофі,

де росіяни як праведники вирешать до раю, а інші просто здохнуть», — коментує останні події громадський діяч, російський емігрант Максим Кац. На додачу він нагадує, що до образу беззаконня російська держава має ще й репутацію брехуна. Чекісти могли схопити якихось мігрантів і з допомогою паяльника згати з них липове бандформування — це звична практика фсб. Так само, як звична практика для суду — ні в чому чекістам не суперечити.

«Здається мені, що головна мета теракту — сприяти озвіринню публіки, і вона, на мою думку, близька до досягнення. Опір мілітаризму та брехні всередині росії відсутній», — вважає російський експерт з питань енергетики Михайло Крутинін. Він вважає, що влада оголошує сусідів ворогами і закликає їх грабувати та вбивати, задля цього будь-які звірства виправдані. Не подобається війна — переконаємо чи силою змусимо заткнутися. Це обличчя путінської росії.

Та навіть брехня про «український слід» не врятує владу німецьких пенсіонерів від пересічних росіян. Вони колись таки прозріють.

Богдан КУШНІР.

ПЛАНЕТА

Болгарія на порозі дострокових парламентських виборів

Парламент Болгарії розглянув і задовольнив заяву віцепрем'єра і міністра закордонних справ Марії Габрієль, в якій вона зазначила, що знімає свою кандидатуру на посаду глави уряду.

Згідно з конституцією президент має вручити мандат на формування уряду другій політичній силі в парламенті, якою є коаліція партій «Продовжуємо зміни» — «Демократична Болгарія». Президент призначив цю процедуру на 27 березня. Але співоголова партії «Продовжуємо зміни» Кирил Петков в ефірі болгарського телеканалу bTV заявив, що коаліція з чистою совістю одразу поверне мандат главі держави. Й додав: «Ми йдемо на нові вибори».

Лідери двох коаліцій ГЕРБ — СДС та «Продовжуємо зміни» — «Демократична Болгарія» Бойко Борисов і Кирил Петков почали звинувачувати один одного в порушенні джентльменської угоди, яка передбачала, що уряд працюватиме 18 місяців і його по черзі дев'ять місяців очолюватиме представник партії «Продовжуємо зміни» Николай Денков, а потім кандидат від ГЕРБ Марія Габрієль. Але ротація так і не відбулася. Нині Кирил Петков пропонує провести нові дострокові парламентські вибори одночасно з виборами до Європарламенту.

Однак жорстка конкуренція між ГЕРБ та «Продовжуємо зміни» може призвести до значної втрати електорату. Саме на це розраховують проросійська, антиєвропейська і антиатлантична партія «Відродження» та Болгарська соціалістична партія. Ці дві політичні сили виступають проти надання військової допомоги Україні, а також проти утримання українських біженців. Вони переконують суспільство, що кошти, які виділяє уряд і парламент на проживання, годування і утримання громадян України, мають піти на підвищення зарплат і пенсій.

Олександр БЛИК.

Уряд Греції можуть відправити у відставку

У вівторок, 26 березня, о 19.00 у парламенті Греції розпочалися дебати щодо вомуму недовіри уряду, внесеного головою опозиційної партії ПАСОК Нікосом Андрулакисом. Приводом для цього стала публікація у газеті To Vima, в якій стверджується, що нібито аудіодокументи стосовно минулорічної трагедії на залізничній біля станції Темпі було «відредаговано». У статті зазначалося, що в переговори залізничників внесли «правки» з метою приховати справжні причини катастрофи.

На обговорення цього питання було відведено три дні, завершаться дебати в четвер, коли слово нададуть прем'єр-міністру Кіріакосу Міцотакісу. Потім голова парламенту проведе поіменне голосування. Конституція і чинний регламент вищого законодавчого органу Греції передбачають, що вомум недовіри уряду буде винесено тільки в тому разі, якщо за це проголосує більшість депутатів із 300 — тобто не менше 151. Якщо пропозиція не набере такої кількості голосів, її відхилить. І уряд отримає ще шість місяців спокою, бо вносити вомум недовіри протягом наступних пів року не дозволяє регламент.

Тим часом міністр охорони здоров'я Адоніс Георгіадіс знову наголосив, що «аварія сталася через низку людських помилок». «Ні Караманліс (міністр транспорту. — Ред.), ні Міцотакіс у цьому не винні», — зазначив він в інтерв'ю телеканалу ANT1. «Навіщо уряду підробляти аудіозапис нібито для прийняття версії про людську помилку, коли сам начальник станції, який перебуває під вартою, зізнався, що це його вина?» — запитав міністр.

Ярослав СЕРГІЄНКО.

На Миколаївщині учні 1—3-х класів Малахівської філії Березанського ліцею однойменної селищної ради разом з працівниками РЛП «Тилігульський» посадили 15 дерев. Мета акції — привернення уваги юних українців до катастрофічних соціально-екологічних наслідків війни, до непоправної шкоди, завданої довкіллю України, важливості підвищення рівня екологічної свідомості та екопатріотизму, *повідомляє наш власкор Олена Івашко*

Тридцять років боротьби та сподівань

Регіональний ландшафтний парк «Гранітно-степове Побужжя» створено 30 років тому на берегах старовинної річки Буг (Південний Буг) відповідним рішенням Миколаївської обласної ради.

Степ і граніт

Тривалий час місцевість, де розміщений регіональний ландшафтний парк, не мала чіткої географічної назви, і лише відомий миколаївський еколог та науковець Сергій Тарашук ввів поняття «гранітно-степове Побужжя», яке згодом стало географічним терміном з конкретною територіальною прив'язкою. У складі території регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя» зберігаються природні комплекси ділянок долин Південного Бугу, Кодими, Мертводо, Арбузинки, Корабельної, Мигійського Ташлику, Бакшали. Крім основної території в РЛП були створені дві відокремлені ділянки «Актове» та «Кодимська».

Тут зональні природні комплекси представлені справжніми, петрофітними, лучними та чагарниковими степами; азональні — петрофітними угрупованнями, плакорами, байрачними

зареєстровано 225 видів хребетних, серед яких риби, земноводні, плазуни, птахи, ссавці, а також понад 1900 видів безхребетних тварин. Серед рідкісних представників фауни — орел-карлик, видра річкова, тхір чорний, марена дніпровська, ящірка зелена, полоз лісовий, дибка степова, жук-олень, бджола-тесляр.

Тут розташована загальнодержавна пам'ятка культурної спадщини «Історичний ландшафт центру Буго-Гардівської паланки Війська Запорозького» (околиці м. Южноукраїнськ), був центр Бугогардівської паланки — адміністративно-територіальної одиниці Війська Запорозького низового часів Нової Січі (1734—1775 рр.).

Козацька святиня під загрозою знищення

На жаль, Бузький Гард, на території якого був розташований центр паланки Війська За-

Мальовничі ландшафти «Гранітно-степового Побужжя».

Фото з відкритих джерел.

порозького може бути знищений. Адже «сусід», Південноукраїнська атомна станція, має намір підняти рівень води в Олександрівському водосховищі, що призведе до затоплення місцини.

Більше того, Південноукраїнська АЕС має намір підвищити рівень Олександрівського водосховища ще до відмітки +16,9 чи + 20,7, що спричинить екологічну катастрофу. Рівень уже підвищили до неприродного.

Саме під час повномасштабного російського вторгнення український «Енергоатом» зажадав підняти рівень Олександрівського водосховища в районі Південноукраїнської АЕС. Нестача питної води в області; її прифронтовий та маловодний статус; негативний вплив на природне середовище ворожих ударів; руйнування природно-заповідних комплексів; масове знищення зелених насаджень; негативні наслідки руйнування Каховської ГЕС — ось лише короткий перелік тих втрат, яких уже завдала війна екосистемі Миколаївщини. Підвищення рівня води в Олександрівському водосховищі лише посилить їх.

днівському водосховищі лише посилить їх.

«На жаль, за роки незалежної України ми так і не змогли остаточно відмовитися від продовження реалізації проекту Ташлицької ГАЕС, незважаючи на здоровий глузд та чи не найбільшу після Чорнобильської катастрофи хвилю громадського спротиву, яка триває понад 30 років, а також нові технологічні можливості генерації та акумулювання енергії.

Навіть проблеми з водністю Південного Бугу, що різко загострилися останніми роками в умовах зміни клімату, не спонукають до перегляду підходів та збереження Південного Бугу», — писав свого часу захисник Бузького Гарду Олег Кравець, герой, який в травні минулого року загинув за країну.

«Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів у 2021 р. відмовило у наданні дозволу на реалізацію планованої діяльності НАЕК та запропонувало шукати інші технологічні рішення без підвищення рівня води у водосховищі.

У 2022 році проект з рівнем 16,9 отримав знову велику кіль-

кість зауважень та заперечень і науковців, і громади Миколаївщини та відмову у висновку від Міндовкілля. Але замість того щоб відмовитися від цього проекту і почати працювати над альтернативними інноваційними рішеннями забезпечення енергетичної безпеки України, НАЕК «Енергоатом» під час воєнного стану знову намагається просувати цей резонансний план, розпочинаючи нову оцінку впливу на довкілля. Саме тепер, коли у громадськості відсутня можливість повноцінно висловити свою позицію через війну з росією», — обурюється голова Національного екологічного центру України Руслан Гаврилюк.

Аргументи НЕЦУ спираються на те, що в намірах підняти рівень водосховища всупереч Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» «Енергоатомом» не конкретизовані загальновідомі екологічні обмеження проекту. Зокрема, про наявність природоохоронних територій високого рівня заповідання: Національного природного парку «Бузький Гард», регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя» та об'єкта Смарагдової мережі. Йдеться також про необхідність розвитку екомережі України та наявності рідкісних і раритетних представників флори та фауни, багато з яких занесено до Червоної книги, наявності оселищ європейського значення. «Енергоатомом» проігноровано також наявність прибережної захисної смуги р. Південний Буг та відсутність рибохідного каналу навколо греблі Олександрівського водосховища. Є тут і нерухомих об'єкт культурної спадщини національного значення «Історичний ландшафт центру Буго-Гардівської паланки Війська Запорозького», що охороняється державою, невивчені археологічні об'єкти. НЕЦУ звертає увагу й на необхідність впровадження інтегрованого управління водними ресурсами за басейновим принципом та досягнення доброго стану поверхневих вод відповідно до Водної рамкової директиви ЄС.

Отже, боротьба за Бузький Гард та збереження регіонального ландшафтного парку «Гранітно-степове Побужжя» триває.

Олена ІВАШКО.

Навесні на схилах парку розквітає сон лучний.

Фото Віктора ПОЛІЩУКА.

ми, заплавленими лісами та заплавленими луками. Є унікальні каньйонно-терасові місцевості долин Південного Бугу та його приток з висотою відслонень до 50 метрів.

Кодимська ділянка парку представлена заболоченими ландшафтами з плавнями, внутрішніми озерами, березовими, вербовими та вільховими лісами на піщаних аренах. Зберігається багатий фауністичний водноболотний комплекс. З 2009 року більша частина регіонального ландшафтного парку увійшла до складу національного природного парку «Бузький Гард» (зі збереженням категорії).

У «Гранітно-степовому Побужжя» зростають та мешкають рідкісні та зникаючі види рослин і тварин, серед них вузькокальні ендеміки, такі як мерингія бузька, гвоздика бузька, занесені до Світового та Європейського червоного списків, Бернської конвенції; смілка бузька, тюльпан бузький, включені до Червоної книги України. Флора налічує 1140 видів рослин, з яких 953 вищих. А 34 види занесені до Червоної книги України.

Тваринний світ надзвичайно багатий та різноманітний. Тут

Серед рівнинного степу раптом виникають скелі.

Фото з відкритих джерел.

АКТУАЛЬНО

Бізнеси з небезпечних регіонів відновлюються у Дніпрі

Іти за мрією! Саме так твердо вирішив для себе Микола Мальченко, який переїхав до Дніпра зі Слов'янська після того, як його бургерну та будинок зруйнували російські ракети.

Спочатку працював у Дніпрі за фахом — будівельником. Але врешті зрозумів, що мрія не відпускає, і треба за нею йти. Микола розробив бізнес-план, провів розрахунки і вирішив ризикнути та скористатися допомогою державних грантів для підприємців.

«Щоб відкрити свій бізнес, подав заявки на декілька грантів. На отриманні майже пів мільйона гривень орендував приміщення та придбав обладнання. Доклав і свої гроші», — згадує чоловік.

Його бургерна — у дописі людому місці, на Вокзальній площі. Разом із власником працюють дві переселенки з Лисичанська та Харківщини, яких той навчив усіх хитрощів виробництва.

«Я особисто розробив рецептуру та технологію спеціальної булки, щоб комфортно їсти у дорозі чи в офісі. Або ж, наприклад, за деякий час після приготування страви. Туди за бажанням відвідувача закладу можна додавати соуси, овочі, м'ясо й, головне, — нічого не розсиплється й не протече. Усе цілісне, навіть із часом», — демонструє Микола.

Поки що у Дніпрі така бургерна одна. Але Микола вже має плани з розширення.

«Хочу відкрити ще п'ять таких ланчбургерних. Бо Дніпро велике місто. Ба більше, моя мрія, щоб розробку з рецептом булки для бургера поширювали по всьому світу під українським прапором», — зазначає підприємець.

Як розповіли в міськраді, до Дніпра переїхали 56 підприємств, 14 із них відновили своє виробництво. Значна кількість підприємців здійснили релокацію власним коштом та ресурсом.

«Приклад пана Миколи у тому, що він не зупинився, привіз свої унікальні розробки до Дніпра та планує масштабувати власний бізнес. Зі свого боку ми всіляко сприяємо тому, щоб бізнеси з небезпечних регіонів нашої країни відновлювалися. Запрошуємо їх до участі у нетворкінгах, конференціях, вебінарах, таких як, наприклад, науково-комунікаційний проєкт для бізнесу та підприємців Dnipro & Relocate», — наголосила начальниця управління регуляторної політики та розвитку підприємництва міської ради Ірина Журавльова.

І результат є. Якщо порівняти податки на доходи фізичних осіб, сплачені релокованими бізнесами до бюджету міста за січень—лютий минулого року та за відповідний період нинішнього, то зафіксовано їх зростання у півтора рази.

Володимир
РИБАЛЬЧЕНКО.
Фото Дніпровської
міської ради.

Андрій БОЧАРОВ: Завдання хірурга триєдині — врятувати, поставити на ноги, повернути до повноцінного життя

Сьогодні і нібито тилові лікарі рятують життя та здоров'я військовим. Війна значно розширила географію військової медицини.

Це можна побачити на прикладі чернівецького хірурга, доктора медичних наук, начальника підрозділу проктології Чернівецької обласної клінічної лікарні Андрія Бочарова.

Приклад цього лікаря, котрий у хірургії понад 35 років, свідчить, що наразі в Україні тилових медиків немає. Військові госпіталі, на жаль, не справляються з напливом поранених бійців. Тому до строю стала практично вся вітчизняна медицина.

Для медиків на передовій головним завданням є зберегти життя пораненому. Вони працюють в екстремальних умовах, які вимагають не лише майстерності, а й мужності та швидкості. Але вони обмежені у часі та інструментарії.

Далі врятовані бійці доправляються до госпіталів та шпиталів в областях. Чернівецька обласна клінічна лікарня одна з таких. Тут кваліфікована допомога військовим поставлена на потік, і головним завданням є вже боротьба за здоров'я наших героїв та зусилля спрямовані на те, щоб повернути їх до повноцінного життя.

Часом навіть виправивши об'єктивні недопрацювання колег на передовій.

Так ось, лише за 2022—2023 роки військовим у відділенні проктології Чернівецької обласної клінічної лікарні проведено 173 операції.

За січень—березень 2024-го вже прооперовано 31 воїна.

Також за два минулі роки проведено 43 оперативні втручання тимчасово переміщеним особам.

Загалом у 2022 році проведено 655 операцій. У 2023-му — вже 775.

У відділенні проктології з початку війни щоденно оперуються та лікуються приблизно 6—7 військових.

Таке враження, що війна зовсім поруч, а не за сотні кілометрів...

Уламкове чи кульове ушкодження кишечника є дуже болючим та небезпечним. І ця зона не завжди прикрита бронезилетом, розповідає Андрій Бочаров.

«Нестерильні фронтові умови — це загроза перитоніту та сепсису, і це смертельна небезпека. А побратимам та санітарам доводиться виносити поранених з-під ворожих обстрілів, ко-

ли головним завданням є доправити бійця до лікарів.

А вже тут, на місцях, у госпіталях та лікарнях ми робимо все, щоб не тільки врятувати здоров'я наших воїнів, а й повернути їх до активного життя.

Це молоді хлопці, яким ще жити і жити, у багатьох родини та маленькі діти, а ще солдат завжди хоче мати бравий вигляд, як на Параді Перемоги. Подобатися жінкам, почуватися впевнено та комфортно.

Тому перспектива тривалий час або й роки ходити зі «стомою» на поясі для багатьох є моральною трагедією, людям незручно, деякі попервах навіть уникають побачень з рідними.

І ви би бачили, якою радістю, навіть щастям, горять очі тих, хто після реконструктивної операції позбавляється вимушеної необхідності жити з цією хірургічною торбинкою. Це ті, яким ми повертаємо можливість виконувати фізіологічні потреби у природний спосіб. Для людини це як друге народження», — каже хірург.

Лікар розповів про військового з Чернівецької області Івана Торака. Чоловік втратив на фронті обидві ноги, а також отримав важке поранення черевної порожнини. Людину вдалося врятувати, але воїн, який родом із гірської Пуги, має дуже активну життєву позицію.

Попри втрату кінцівок він не тільки мріяв, а й усе робив для того, щоб швидше стати на ноги, тобто на протези. З протезами йому допомогли, і завдяки потужній волі 50-річний Іван почав знову вчитися ходити, але виникла проблема. Він був змушений користуватися «стомою», а вона завжала закріпити ремені протезів на поясі. І це було для нього трагедією.

Та була проведена майже унікальна операція на кишечнику, щоби прибрати цей некомфортний медичний аксесуар із його життя.

«Усе склалося добре, невдовзі чоловік поїхав додому до сім'ї. Ви би чули, з якою радістю він кричав мені у телефон: «Лікарю, я

ходжу!». За таке потрібно боротися. Це і є сенсом нашої роботи», — каже Андрій Бочаров.

Інший військовий Сергій Андреев — одесит. Молодий офіцер, якому лікар Бочаров зробив реконструктивну операцію кишечника, і для хлопця справжнім щастям було повернутися до нормального життя.

«Нарешті я сам ходжу в туалет!» — радісно заявив він журналістам.

Таку ж складну операцію переніс й інший захисник — Михайло Федірчик, з яким ми теж поспілкувалися. Він також сьогодні майже у строю і радіє життю.

Війна зробила українську медицину дуже оперативною. У прямому і часовому змісті. Наші лікарі теж стали до бою єдиним фронтом.

Той само Андрій Бочаров, який ще й є головним експертом департаменту охорони здоров'я Чернівецької ОВА з хірургії, на постійному прямому зв'язку з керівництвом та колегами зі Львова та Національного наукового центру хірургії та трансплантології імені О. О. Шалімова НАМН України. Інших провідних центрів хірургії нашої країни.

Він постійно відвідує усі вкрай важливі в нинішніх воєнних умовах конференції та консультативні зустрічі з колегами.

Лікар розповів, що не раз пропонувався у госпіталь у Дніпрі чи якийсь інший поблизу передової. Але не отримував гарантій, що одразу ж прибуде до операційного столу. Йому сказали, що він не менше потрібен тут. А вже майже щодня з того ж Львова, куди доправляли поранених з прифронтових медзакладів, у чернівецьку обласну лікарню хворих привозили буквально автомобільними колонами...

А ще Андрій Бочаров активно займається волонтерською допомогою. Він показав фотографію з подякою від військових, яким медики постійно відправляють різноманітну допомогу, у тому числі нещодавно радістю він кричав мені у телефон: «Лікарю, я

«Захищати Батьківщину пішли всі патріотично налаштовані чоловіки та жінки, переважна більшість з них попередньо не консультувалися з лікарями та не згадували про задоволені болячки, котрі далися взнаки у бойових умовах.

Але якщо у бійця був, наприклад, задовнений геморої, то зміна харчування, фізичні та психологічні навантаження, переохолодження, той же боекмплект часто призводять до загострення. І ці операції потрібно робити невідкладно, щоби повернути боєздатність воїну», — розповідає Андрій Бочаров.

А крім військових і переселенців, у відділенні ще солідна черга хворих, яким потрібно робити планові операції. Це теж громадяни, котрі потребують медичної допомоги, адже сьогодні важко всім. У когось рідні у ЗСУ, а хтось потерпає від тривоги, обстрілів, стресів, панічних атак. Що позначається на здоров'ї.

...Тому умовою нашої зустрічі з лікарем було, щоб вона відбулася до 8-ї години ранку, бо далі потік операцій. Субота і неділя теж переважно робочі. Часто доводиться підриватися і серед ночі, коли у прооперованих погіршується стан або починаються кровотечі. Це теж фронт.

Проктологічні операції у відділенні проводять апаратом LigaSure, який викорис-

товує метод зварювання. До речі, американці 15 років тому запозичили цю технологію на основі апарату знаменитого українського інженера та матеріалознавця Бориса Патона.

Як наголосив хірург, захворювання може загострюватися навіть від перепаду тиску, тому обстежуватися після 40 років потрібно регулярно. До слова, товста кишка залежно від зросту людини має довжину 160—180 сантиметрів.

А сучасні відеоконоскопи вже озброєні смартнаведенням, яке дає лікарю змогу зосередитися на обстеженні саме проблемної ділянки кишечника.

Почастішали і випадки раку кишечника, що теж вимагає оперативності та майстерності хірурга.

«Як лікар зазначу, мені дуже прикро діагностувати у пацієнтів складні захворювання кишечника. Коли ти бачиш, що за вчасного звернення цього можна було б уникнути. Похід до проктолога люди відкладають найчастіше. Але зважаючи на ті тривожні дзвіночки, які подає статистика онкозахворювань, нехтувати цим не можна.

Тож будьмо уважними до свого здоров'я, довіряйте лікарям, разом перемаємо. І хворобу, і ворога, який вдерся на нашу землю», — заявив наостанок Андрій Бочаров.

Сергій СУЛИМА.

Фото надано медзакладом.

Нелегальні пасажирські перевезення: рух по колу не тільки машиною часу

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Відлуння гучної акції

На Полтавщині, певно, найбільш гучною і показовою акцією з арсеналу такої перманентної боротьби стало урочисте — перед журналістами й телекамерами — відкриття в обласному центрі автостанції на площі перед залізничною станцією Полтава-Київська за участю профільного заступника голови облдержадміністрації. Дійство відбувалося влітку 2013 року. А оскільки той невеликий станційний павільйон спорудила й презентувала фірма, яку називали найбільшим у регіоні нелегальним перевізником, то «міцні господарники» з ОДА видавали цю «вікомпону подію» за ознаку ледь не повної й остаточної перемоги над нелегалами.

Мовляв, бачите: такі можна навести лад, якщо у повпредів влади є політична воля, а в транспортних підприємств — бажання вийти з тіні та працювати прозоро й чесно. Відтоді колесо часу накрутило понад десятиліття. Та гучно відкрита у Полтаві автостанція «Київська» вже не діє. А чи припинили тут і деінде свою діяльність нелегальні перевізники? Риторичність такого запитання, здається, ні в кого не викликає сумнівів. Та, щоб зануритись, як то кажуть, до першовитоків проблеми бодай на осягнути десятиріччя, варто пригадати тодішній «пейзаж» на ринку пасажирських перевезень.

Зокрема, на прикладі тієї ж такої Полтави. Найбільш грошовиті міжобласні й деякі міжміські маршрути в ті часи майже повністю осіддали саме нелегалам. На площі біля залізничного Київського вокзалу обласного центру (звідси ще в радянські часи, до появи в іншому кінці міста величезної споруди автовокзалу, вирушали у міжобласні рейси автобуси) практично постійно стояло до півдесятка й більше бусиків-маршруток декількох фірм. Дві з них майже цілодобово випускали ті «човники» у рейси на Київ і Харків практично через кожну годину! Водії та чоловіки-кликуни запрошували потенційних пасажирів зайняти місця в салонах одразу...

Рекламою тих фірм були завішені майже всі кутики розташованого поруч залізничного вокзалу. Тож вони

фактично крали пасажирів і в «Укрзалізницю» при найактивнішому потуранні цієї державної(!) компанії. Левова частка охочих вирушити у поїздку бронювали місця через телефонних диспетчерів. Готівку з пасажирів збирали самі водії. Останні у разі потреби, як то кажуть, на коліні власноруч заповнювали розграфлені папірці, називаючи їх квитками...

«Нерегулярка» в режимі цілодобового конвеєра

А весь процес переміщення пасажирів із точки «А» в точку «Б» й у зворотному напрямку саме в такий спосіб іменували «нерегулярними перевезеннями». Хоча насправді такі перевезення одним транспортним засобом мають здійснюватися не частіше двох разів на тиждень. І тільки за окремим договором на кожну групу пасажирів без будь-яких індивідуальних квитків для них. Натомість згадані найприбутковіші вояжі тривали в режимі безперервного цілодобового «човникування». І фактично від оподаткування приховувалися десятки мільйонів гривень... Чи ввели їх із тіні новою приватною автостанцією?

Автор цих рядків добре пам'ятає, як згадане «свято» її відкриття трохи зіпсувала місцева завжди емоційна перевізниця. Вона прийшла на ті урочистості з водієм свого буса, котрий мовчки тримав у руках саморобний плакат із далеко не святковим написом... А сама жінка висловлювала свій протест голосно, називаючи відкриття невеличкої автостанції фактичною легалізацією... нелегалів. Адже, мовляв, усі знають, що фірма, яка її відкриває, офіційно декларує наявність якихось півдесятка бусів, а насправді використовує для постійних пасажирських перевезень десь із сотню транспортних засобів. Такі, м'яко кажучи, неспівмірні пропорції має й між дозволами на рейси та реальною кількістю поїздок, більшість яких здійснюється саме в тіні.

Такі закиди протестувальниці заступник голови облдержадміністрації списав на емоції конкурентки, котра, мовляв, сама далеко не завжди та не в усьому дотримується правил пере-

Навіть у п'ятницю охочих придбати квитки в касах полтавського автовокзалу небагато.

везення пасажирів. Однак не виокремив зі слів жінки зерно істини тоді, здається, тільки сліпий і глухий. Бо автостанція хоч і запрацювала, та левова частка коштів за поїздки у бусах-маршрутках тієї фірми проходила, як то кажуть, повз касу, через той же такі розрахунок готівкою з водіями. В цьому власкор «Голосу України» особисто пересвідчувався неодноразово. Зрештою навіть сьогодні, коли автостанція не працює, на двох її платформах залишилися стовпчики з табличками, на яких позначені аж... шість рейсів на добу — п'ять на Київ і один на Харків. То це була автостанція чи така собі ширма-прикриття для тепер уже напівтіньової діяльності?

Шлагбауми на дорогах ставили не перед тінювиками

Зауважимо також, що на той час у Полтаві діяла ще одна досить велика точка збору нелегальних перевізників, розташована поблизу Центрального ринку. Звідти буси-маршрутки виїжджали на Кременчук. Отже, основні потоки пасажирів із обласного центру осіддали тінювиками? Не можна сказати, що їх не помічали посадовці, чиновники, правоохоронці та контролери всіх мастей. Свою боротьбу з нелегалами вони не припиняли. Принаймні на словах... А коли доходило до діла, то зазвичай розводили руками: мовляв, для пере-

моги над тінню не вистачає законодавчих і нормативних інструментів та повноважень. Щоб зупинити, штрафувати, скасовувати ліцензії та дозволи...

При цьому не зайве нагадати, що саме в часи «міцних господарників» спалахнули спочатку Євромайдан, а потім і Революція Гідності. В їх епіцентр, до столиці, щоб підтримати своїх однодумців, вирушало чимало полтавців. Для таких поїздок вони нерідко замовляли буси, що курсували в режимі не вигаданих — реальних нерегулярних перевезень. Але по головній трасі на Київ зазвичай далі передмістя Полтави не доїжджали. Бо там їх зупиняли та розвертали назад. І для цього у повпредів держави вистачало і повноважень, і всляких зачіпок, аби виставити черговий шлагбаум. Не кажучи вже про відверте свавілля з погрозами та залякуваннями перевізників.

Натомість «найкозирніші» з останніх, які «рулювали» нелегальними чи напівлегальними пасажиропотоками, не боялися, здавалося, нікого й нічого. Бо майже відкрито пишалися тим, що мають надійний дах у столиці. Під акомпанемент подібних до описаного вище гучних імітаційних заходів боротьби з тінювиками. Та бадьорих рапортів про наведення ладу в цій сфері місцевих посадовців і чиновників. Хоча дрібніші легальні перевізники, як то кажуть, не для преси говорили про зовсім інший порядок. Його вони вбачали в тому, що нарешті принаймні стало зрозуміло, кому і скільки треба давати на лапу, щоб тебе не чіпали... Зрештою вони також висловлювали своє обурення нелегалами. Надто з огляду на те, що останні фактично добивали їхній бізнес, відгризаючи найласіші шматки фінансового пирога.

Автостанції дишуть на ладан

Пригадується, десяток років тому керівник приватного товариства «Полтаваавтотранс» (воно упадувало володіння автовокзалом обласного центру та іншими колишніми державними автостанціями області) Сергій Бутко говорив про те, що нелегальні перевезення відібрали й сховали

в тінь десь від 30 до 40 відсотків(!) усього пасажиропотоку в регіоні. А це неминуче призведе не лише до банкрутства багатьох законслухняних перевізників, а й до закриття більшості автостанцій, насамперед у невеликих райцентрах, селищах і великих селах. Бо якщо ті з них, що стрімко скочуються до нерентабельності, товариство принаймні певний час іще зможе утримувати за рахунок прибутковіших, то з навалюю перевізників-нелегалів така підтримка аутсайдерів стане фактично неможливою.

Прикро, та ті сумні передбачення вже збулись. Як повідомив у розмові з власкором «Голосу України» Сергій Бутко, станом на 2019 рік, тобто на доковідний період, очолюване ним товариство утримувало в області 28 своїх автостанцій. На сьогодні їх залишилося 14, із яких 3 — у Полтаві. Та й ту кількість, якщо виходити тільки з показників рентабельності, за словами пана Сергія, варто було б переполовинити. Хоч автостанції — це ж не лише приміщення та зручності для пасажирів і водіїв.

Із кожного проданого там квитка до 20 відсотків суми йде тільки на податки. Не кажучи вже про те, що він є фіскальним чеком, який був і залишається головною альтернативою будь-якій нелегалщині. Та водночас гарантом страхових відшкодувань пасажирів, скажімо, при травмуванні під час аварій. Зрозуміло, що з тих населених пунктів, які залишилися без автостанцій, люди не перестали їздити у своїх справах. І перевізників різного ґатунку там навряд чи поменшало. Але хто має фінансовий зиск від таких поїздок? І що гарантує пасажирів передана ним водієві грошова купюра, яку останній просто поклав у кишеню?

Водночас істотне зменшення офіційного пасажиропотоку помітне вже зовні та всередині приміщення полтавського автовокзалу, в якому розташований і офіс «Полтаваавтотрансу». Останнім часом цю величезну потроху оновлюють. Зокрема й завдяки тому, що значну частину її площ здають під торговельну та іншу комерційну діяльність, не пов'язану з перевезеннями. Для нинішньої кількості пасажирів цілком

достатньо вже обмеженого простору. Скільки їх сьогодні порівняно з рубіжним 2019 роком? І який відсоток забирають нелегальні перевізники?

Іще одна епідемія

— Якщо порівнювати 2019-й і 2023-й, то загалом по області обсяг легальних перевезень за показниками наших автостанцій зменшився майже втричі, — відповідає Сергій Бутко. Найбільше на їхньому падінні позначилася епідемія коронавірусу. Всі пам'ятають період цілковитої карантинної заборони урядом таких подорожей. Але потреба у поїздках нікуди не зникла. Як на мене, то десь 25 відсотків нашого контингенту пасажирів перехопили саме нелегали, котрі тоді дуже піднялися. Приблизно така сама частка потенційних пасажирів просто відмовилася від автобусних поїздок, перейшовши на дистанційну роботу або придбавши власний транспорт, зокрема й найпростіший. Велика війна, звісно, також позначилася на показниках пасажиропотоку. Та істотно вже згаданих пропорцій вона не змінила. Який відсоток пасажирів сьогодні їздить у тіню, тобто з нелегалами, сказати важко, бо ніхто їх за руку не ловив і не рахував. Але якщо взяти всі без винятку нелегальні перевезення, починаючи з автівки чи бусика сільського дядька, котрий підвозить сусідів або знайомих, і закінчуючи широко розрекламованим електронними сервісами для так званих попуток, то, мабуть, тінювики з колегами зі світлого боку ділять пасажирів потік десь порівну. Тобто його половина, на мою суб'єктивну думку, дістається нелегалам.

І це при тому, що згадана фірма-перевізник, яка споруджувала й відкривала свою автостанцію на залізничному Київському вокзалі Полтави, давненько її закрила й перебазувалася на єдиний у місті автовокзал. Тобто легалізувалася вже не умовно. Сергій Бутко вважає, що в цьому разі спрацювали механізми цивілізованого ринку. Вочевидь, не бажаючи надалі залежати від чийось милостей, перевізник вирішив забезпечити реальний розвиток та підвищити конкурентоспроможність власного бізнесу. І на зароблені в різний спосіб кошти придбав просторі комфортабельні автобуси, облаштував свій куток у прибудові до автовокзалу, подбав про офіційний продаж квитків через його каси та належний сервіс. Тож тепер за рівнем обслуговування пасажирів опинився серед явних лідерів.

А станційний павільйон на площі біля Київського вокзалу використовується нині для іншої комерції та слугує своєрідною вітриною для реклами пасажирських перевезень тієї ж такої фірми. Зрештою на тій привокзальній площі вже далеко не завжди можна побачити хіба що поодинокі бусики інших нелегалів. Та й більшість машин зі ще однієї відправної точки тінювиків, які вирушали на Кременчук, також підтяглися до автовокзалу. Отже, випадки прощання з нелегальним минулим такі не рідкість.

Василь НЕЇЖМАК.
Фото автора.

ЗАКІНЧЕННЯ
У НАСТУПНОМУ НОМЕРІ

На зупинці поблизу полтавського «Макдональдсу» (напрямок руху — в бік Харкова) перевізники-нелегали нерідко набирають повні маршрутки пасажирів.

Втрачені документи, а саме: **посвідчення учасника бойових дій** серія MB № 054538 видане Командувачем НГУ генерал-лейтенант Аллеров Ю.В., **службове посвідчення Національної гвардії України** НГ № 083088 видане командиром в/ч 3030 полковник Данько В.В. на ім'я **Давидюк Андрій Олександрович**, вважати недійсними.

У провадженні Рівненського міського суду Рівненської області (33028, м. Рівне, вул. Шкільна, 1) перебуває кримінальне провадження 2202318000000032 від 23.01.2023 (номер провадження 1-кп569/1975/23, справа №569/21042/23) про обвинувачення **Гармаша Дмитра Олексійовича** у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 7 ст. 111-1 КК України. Суддя Рівненського міського суду Рівненської області Яковлев Дмитро Вікторович викликає обвинуваченого **Гармаша Дмитра Олексійовича**, 26.05.1997 р.н., громадянина України, уродженця смт. Георгіївка Лутугинського району Луганської області, який зареєстрований за адресою м. Харків, проспект Л. Свободи, останнє відоме місце проживання: Луганська область, Лутугинський район, смт. Георгіївка, вул. Молодої Гвардії, 1А, у судові засідання, які визначено судом та призначено на 02.05.2024 року о 14.00 годин 03.05.2024 року о 08.45 годин, та відбудуться в приміщенні Рівненського міського суду (м. Рівне, вул. Шкільна, 1) у залі судового засідання №11.

Втрачене **посвідчення учасника бойових дій** серії MB № 027884 видане Головним управлінням МВС України в Луганській області від 06.11.2015 на ім'я **Пузинович Валерії Вадимівни**, вважати недійсним.

Втрачений **додаток до диплому про вищу освіту** СК № 30270497, виданий Одеською національною юридичною академією від 10 липня 2006 року на ім'я **Ганзенко Наталія Петрівна**, вважати недійсним.

Втрачений **диплом і додаток до диплому** серія В21 №200492 виданий Київським національним університетом імені Тараса Шевченка в 2021 році на ім'я **Диканчук Юлії Володимирівни**, вважати недійсним.

Оголошення зі змістом "Втрачений **Додаток до диплому** KB №14303322 від 28 лютого 2001 року, виданого Українською Академією державного управління при Президентові України на ім'я **Щербань Тетяни Георгіївни**, вважати недійсним", надруковане у газеті "Голос України" № 59 (8338) від 26.03.2024, анульоване у зв'язку із знаходженням вищезгаданого документа.

МІНІСТЕРСТВО РОЗВИТКУ ГРОМАД, ТЕРИТОРІЙ ТА ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

25 березня 2024 року

Київ

№ 252

Про заходи щодо проведення конкурсу з перевезення пасажирів на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут)

Відповідно до Закону України "Про автомобільний транспорт", Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року № 1081 (зі змінами), Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176 (зі змінами),

НАКАЗУЮ:

- Визначити об'єкти конкурсу з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут), згідно з додатком.
- Оголосити проведення конкурсу з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут) (далі - конкурс).
- Визначити місцем проведення конкурсу - адміністративну будівлю Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України, розташовану за адресою: м. Київ, просп. Берестейський, 14, дату - 30 квітня 2024 року, час - 11:00.
- Здійснювати подання документів для участі у конкурсі в адміністративній будівлі Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України за адресою: м. Київ, просп. Берестейський, 14:
  - у паперовій формі - понеділок - четвер з 09:00 до 18:00, п'ятниця - з 09:00 до 16:45;
  - в електронній формі - на адресу електронної пошти: miu@mtu.gov.ua.
- Установити кінцевий строк прийняття документів для участі у конкурсі 15 квітня 2024 року.
- Затвердити такі, що додаються:
- Умови конкурсу з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут);
  - Кощорис витрат, пов'язаних із підготовкою та проведенням конкурсу з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут).
  - Управління внутрішніх автомобільних перевезень (О. Дяченку) забезпечити опублікування оголошення про проведення конкурсу, об'єкти конкурсу та умови конкурсу в друкованих засобах масової інформації в установленні законодавством строки.
  - Сектору зовнішніх комунікацій (В. Грузинському) забезпечити оприлюднення цього наказу на офіційному вебсайті Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України.
  - Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Сергія Деркача.

Віце-прем'єр-міністр з відновлення України — Міністр

Олександр КУБРАКОВ.

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України
25 березня 2024 року № 252

Умови конкурсу з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут)

I. Обов'язкові умови конкурсу

- Для участі у конкурсі з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут) перевізник зобов'язаний:
  - забезпечити дотримання вимог Конституції України, законів України "Про автомобільний транспорт" (далі - Закон), "Про ліцензування видів господарської діяльності", "Про дорожній рух", "Про деякі питання ввезення на митну територію України та проведення першої державної реєстрації транспортних засобів", "Про електронні документи та електронний документообіг", "Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги", Порядку проведення конкурсу з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 03 грудня 2008 року № 1081 (далі - Порядок), Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176, постанови Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2010 року № 1166 "Про єдині вимоги

Додаток 1

до наказу Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України
"Про заходи щодо проведення конкурсу з перевезення пасажирів на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут)"

Об'єкти конкурсу з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут)

№ об'єкта	Назва маршруту, № рейсу	Протяжність маршруту, км	Час відправлення з кінцевих пунктів або мінімальний інтервал руху	Час прибуття до кінцевих пунктів або максимальний інтервал руху	Періодичність перевезень	Порядок здійснення рейсів (для міжміських маршрутів), режим руху (для приміських маршрутів)	Мінімальна кількість автобусів для виконання рейсів (самостійно/ паритет)	Категорія, клас, пасажиромісткість, рівень екологічних норм автобусів, рік виготовлення, рекомендований клас комфортності автобусів на міжміських маршрутах
1	Рівне – Олевськ, рейси 419/420	188	06:15 10:45	10:05 14:40	постійно щоденно	самостійно	2	М3 III, від 22, ЄВРО-3, 2002 і вище, **
2	Шостка – Новгород-Сіверський, рейси 1363/1364, 1365/1366, 1367/1368	36	08:40 10:30 14:05 16:20 18:20 19:45	09:55 11:40 15:20 17:30 19:25 20:30	постійно щоденно	самостійно	2	М2, М3 I, II, III, від 22, ЄВРО-3, 2002 і вище, **
3	Шпола – Київ, рейси 763/764	244	08:30 16:10	12:50 20:20	постійно щоденно	самостійно	2	М3 III, від 22, ЄВРО-3, 2002 і вище, **
4	Зінків – Київ, рейси 91/92	305	06:05 16:40	11:25 22:00	постійно щоденно	самостійно	2	М3 III, від 22, ЄВРО-3, 2002 і вище, **

до конструкції та технічного стану колісних транспортних засобів, що експлуатуються", постанови Кабінету Міністрів України від 09 червня 2011 року № 738 "Деякі питання сертифікації транспортних засобів, їх частин та обладнання", Порядку розроблення та затвердження паспорта автобусного маршруту, затвердженого наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 07 травня 2010 року № 278, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 17 червня 2010 року за № 408/17703, Порядку визначення класу комфортності автобусів, сфери їхнього використання за видами сполучень та режимами руху, затвердженого наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 12 квітня 2007 року № 285, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 травня 2007 року за № 499/13766, Порядку затвердження конструкції транспортних засобів, їх частин та обладнання, затвердженого наказом Міністерства інфраструктури України від 17 серпня 2012 року № 521, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 14 вересня 2012 року за № 1586/21898;

2) забезпечити структуру парку автобусів, що працюватимуть на маршруті загального користування, за категорією, класом, пасажиромісткістю, роком виготовлення, технічними та екологічними показниками, визначеними організатором перевезень згідно з Об'єктами конкурсу з перевезення пасажирів на міжміському і приміському автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут), визначеними у додатку до наказу;

3) здійснювати перевезення пасажирів на міжміських і приміських автобусних маршрутах загального користування, що виходять за межі території області (міжобласний маршрут) з урахуванням державних соціальних нормативів у сфері транспортного обслуговування населення за об'єктами конкурсу, визначеними організатором перевезень;

4) подати для участі у конкурсі на приміському автобусному маршруті загального користування, що виходить за межі території області (міжобласний маршрут), за об'єктами конкурсу № 2, 5 документи, що підтверджують можливість:

перевезення пасажирів автобусами, пристосованими для перевезення осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення;

установлення зовнішніх звукових інформаторів номера і кінцевих зупинок маршруту, текстових та звукових систем у салоні автобуса для оголошення зупинок;

5) подати для участі в конкурсі документи в паперовій або електронній формі.

2. У разі подання перевізником документів для участі у конкурсі у паперовій формі перевізник зобов'язаний:

1) подати для участі у конкурсі документи у двох закритих конвертах (пакетах) з позначками "№ 1" та "№ 2" відповідно із зазначенням дати конкурсу та назви перевізника, який подає документи для участі у конкурсі;

2) помістити у конверт (пакет) з позначкою "№ 1" документи для участі у конкурсі, визначені статтею 46 Закону, за формою згідно з додатками 2-4 до Порядку, а саме:

відомості про автобуси, які будуть використовуватися на автобусному маршруті; відомості про виконання додаткових умов обслуговування маршруту;

анкету до заяви про участь у конкурсі з перевезення пасажирів;

копії сертифікатів відповідності та екологічності автобуса з додатками, в яких зазначені основні показники та візуальна інформація, що характеризує транспортний засіб, на який видано сертифікат або транспортний засіб, що підпадає під сферу дії сертифіката, виданого на партію (серію) автобусів із такими характеристиками, виданих уповноваженим Міністерством розвитку громад, територій та інфраструктури України (далі - Міністерство) органом із сертифікації (перелік уповноважених органів сертифікації транспортних засобів, наведено на офіційному вебсайті Міністерства в розділі "Діяльність" ? "Виконання Женевської Угоди 1958 року");

копії свідоцтв про реєстрацію транспортних засобів (за наявності - тимчасових реєстраційних талонів);

документ, що підтверджує внесення плати за участь у конкурсі (рахунок Міністерства № UA368201720313291001201078361, код ЄДРПОУ 37472062 ДКСУ у м. Києві та становить 1293,70 грн. на один об'єкт конкурсу);

3) помістити у конверт (пакет) з позначкою "№ 2", відповідно до статті 46 Закону, заяву на участь у конкурсі з перевезення пасажирів на автобусному маршруті загального користування встановленого згідно з додатком 1 до Порядку зразка із зазначенням автобусного маршруту загального користування, на якому має намір працювати;

4) документи, подані перевізником для участі у конкурсі, пронумеровуються, прошнуровуються, підписуються автомобільним перевізником або уповноваженою особою автомобільного перевізника із зазначенням кількості сторінок цифрами і словами.

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

II. Додаткові умови конкурсу

1. Перевізникам здійснити заходи щодо забезпечення установлення на транспортні засоби, які пропонуються для роботи на маршрутах, що є об'єктами конкурсу, технічних засобів контролю за роботою транспортних засобів у режимі реального часу (бортове обладнання для вимірювання напрямку руху, координат, місцезнаходження транспортного засобу та час його прибуття на зупинки передбачених розкладом руху, іншої інформації), яка використовуватиме систему глобального позиціонування (далі - GPS-система), налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних GPS-системи організатору перевезень за його зверненням, відповідно до наданих технічних параметрів.

2. Підтвердження можливості установлення GPS-системи на транспортні засоби, її налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних організатору перевезень про рух автобусів на маршрутах зазначається у відомостях про додаткові умови обслуговування маршруту (додаток 3 до Порядку).

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

II. Додаткові умови конкурсу

1. Перевізникам здійснити заходи щодо забезпечення установлення на транспортні засоби, які пропонуються для роботи на маршрутах, що є об'єктами конкурсу, технічних засобів контролю за роботою транспортних засобів у режимі реального часу (бортове обладнання для вимірювання напрямку руху, координат, місцезнаходження транспортного засобу та час його прибуття на зупинки передбачених розкладом руху, іншої інформації), яка використовуватиме систему глобального позиціонування (далі - GPS-система), налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних GPS-системи організатору перевезень за його зверненням, відповідно до наданих технічних параметрів.

2. Підтвердження можливості установлення GPS-системи на транспортні засоби, її налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних організатору перевезень про рух автобусів на маршрутах зазначається у відомостях про додаткові умови обслуговування маршруту (додаток 3 до Порядку).

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

II. Додаткові умови конкурсу

1. Перевізникам здійснити заходи щодо забезпечення установлення на транспортні засоби, які пропонуються для роботи на маршрутах, що є об'єктами конкурсу, технічних засобів контролю за роботою транспортних засобів у режимі реального часу (бортове обладнання для вимірювання напрямку руху, координат, місцезнаходження транспортного засобу та час його прибуття на зупинки передбачених розкладом руху, іншої інформації), яка використовуватиме систему глобального позиціонування (далі - GPS-система), налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних GPS-системи організатору перевезень за його зверненням, відповідно до наданих технічних параметрів.

2. Підтвердження можливості установлення GPS-системи на транспортні засоби, її налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних організатору перевезень про рух автобусів на маршрутах зазначається у відомостях про додаткові умови обслуговування маршруту (додаток 3 до Порядку).

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

II. Додаткові умови конкурсу

1. Перевізникам здійснити заходи щодо забезпечення установлення на транспортні засоби, які пропонуються для роботи на маршрутах, що є об'єктами конкурсу, технічних засобів контролю за роботою транспортних засобів у режимі реального часу (бортове обладнання для вимірювання напрямку руху, координат, місцезнаходження транспортного засобу та час його прибуття на зупинки передбачених розкладом руху, іншої інформації), яка використовуватиме систему глобального позиціонування (далі - GPS-система), налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних GPS-системи організатору перевезень за його зверненням, відповідно до наданих технічних параметрів.

2. Підтвердження можливості установлення GPS-системи на транспортні засоби, її налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних організатору перевезень про рух автобусів на маршрутах зазначається у відомостях про додаткові умови обслуговування маршруту (додаток 3 до Порядку).

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

II. Додаткові умови конкурсу

1. Перевізникам здійснити заходи щодо забезпечення установлення на транспортні засоби, які пропонуються для роботи на маршрутах, що є об'єктами конкурсу, технічних засобів контролю за роботою транспортних засобів у режимі реального часу (бортове обладнання для вимірювання напрямку руху, координат, місцезнаходження транспортного засобу та час його прибуття на зупинки передбачених розкладом руху, іншої інформації), яка використовуватиме систему глобального позиціонування (далі - GPS-система), налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних GPS-системи організатору перевезень за його зверненням, відповідно до наданих технічних параметрів.

2. Підтвердження можливості установлення GPS-системи на транспортні засоби, її налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних організатору перевезень про рух автобусів на маршрутах зазначається у відомостях про додаткові умови обслуговування маршруту (додаток 3 до Порядку).

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

II. Додаткові умови конкурсу

1. Перевізникам здійснити заходи щодо забезпечення установлення на транспортні засоби, які пропонуються для роботи на маршрутах, що є об'єктами конкурсу, технічних засобів контролю за роботою транспортних засобів у режимі реального часу (бортове обладнання для вимірювання напрямку руху, координат, місцезнаходження транспортного засобу та час його прибуття на зупинки передбачених розкладом руху, іншої інформації), яка використовуватиме систему глобального позиціонування (далі - GPS-система), налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних GPS-системи організатору перевезень за його зверненням, відповідно до наданих технічних параметрів.

2. Підтвердження можливості установлення GPS-системи на транспортні засоби, її налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних організатору перевезень про рух автобусів на маршрутах зазначається у відомостях про додаткові умови обслуговування маршруту (додаток 3 до Порядку).

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

II. Додаткові умови конкурсу

1. Перевізникам здійснити заходи щодо забезпечення установлення на транспортні засоби, які пропонуються для роботи на маршрутах, що є об'єктами конкурсу, технічних засобів контролю за роботою транспортних засобів у режимі реального часу (бортове обладнання для вимірювання напрямку руху, координат, місцезнаходження транспортного засобу та час його прибуття на зупинки передбачених розкладом руху, іншої інформації), яка використовуватиме систему глобального позиціонування (далі - GPS-система), налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних GPS-системи організатору перевезень за його зверненням, відповідно до наданих технічних параметрів.

2. Підтвердження можливості установлення GPS-системи на транспортні засоби, її налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних організатору перевезень про рух автобусів на маршрутах зазначається у відомостях про додаткові умови обслуговування маршруту (додаток 3 до Порядку).

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

II. Додаткові умови конкурсу

1. Перевізникам здійснити заходи щодо забезпечення установлення на транспортні засоби, які пропонуються для роботи на маршрутах, що є об'єктами конкурсу, технічних засобів контролю за роботою транспортних засобів у режимі реального часу (бортове обладнання для вимірювання напрямку руху, координат, місцезнаходження транспортного засобу та час його прибуття на зупинки передбачених розкладом руху, іншої інформації), яка використовуватиме систему глобального позиціонування (далі - GPS-система), налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних GPS-системи організатору перевезень за його зверненням, відповідно до наданих технічних параметрів.

2. Підтвердження можливості установлення GPS-системи на транспортні засоби, її налаштування та забезпечення безперебійної передачі даних організатору перевезень про рух автобусів на маршрутах зазначається у відомостях про додаткові умови обслуговування маршруту (додаток 3 до Порядку).

3. Документи та зазначена в них інформація, що подані автомобільними перевізниками для участі у конкурсі, повинні бути достовірними станом на дату подання таких документів на конкурс і на дату проведення самого конкурсу.

Виконувач обов'язків начальника

Управління внутрішніх автомобільних перевезень

Олександр ДЯЧЕНКО.

Виконувач обов'язків начальника

Управління внутрішніх автомобільних перевезень

Олександр ДЯЧЕНКО.

Сьогодні в Україні в більшості областей без опадів, лише вдень на заході подекуди невеликий дощ. Уночі — 1—7 тепла, на сході — 0—2 морозу, вдень — 12—17 вище за нуль. Вітер південно-східний з переходом у більшості областей на північно-західний, 7—12 м/с, крім сходу, місцями пориви 15—20 м/с, у Карпатах — 25 м/с

■ **1709.** Народився Олексій Розумовський — граф, генерал-фельдмаршал, лобіст українських інтересів при царському дворі. За його активної участі відновлено Київську митрополію і проголошено царську грамоту про обрання гетьманом його брата Кирила Розумовського. ■ **1898.** Народився Микола Сціборський — діяч УНР та ОУН, чільний теоретик українського націоналізму. ■ **1912.** Народився Олександр Гриник — український дисидент, політв'язень, Герой України. ■ **1925.** Народився Дмитро Гнатюк — український оперний співак. ■ **1956.** Помер Фома де Гартман — український композитор, піаніст, відомий у світі як Томас де Гартман.

ФРОНТ

рф готується до літнього реваншу. Але хотіти — не означає досягти

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Паралельно ворог щодоби накриває вогнем прифронтові території. Так, позаминула доби російські загарбники обстріляли та завдали авіаударів приблизно по 15 населених пунктах Харківщини, унаслідок чого було пошкоджено будинки, четверо мешканців регіону зазнали поранень. Одночасно триває розхитування медіапростору загрозою наступу та окупації Харкова. Цей нарратив було вкинуто через «Медузу» — умовно-опозиційний, але російський інформаційний ресурс.

«Загроза для Харкова була, є і буде, доки не закінчиться війна. Але загрозу слід оцінювати раціонально і розсудливо, а не панічно і нерозважливо», — радить військово-політичний оглядач Олександр Коваленко.

За словами аналітика, щоб розпочати наступ, оточити та розгорнути міські бої в Харкові, росіянам потрібно «мінімум 500 тисяч тил, що повністю штатно укомплектовані технікою і мають резерв не менш як 100—150 тисяч тил». Наразі такої кількості російських окупаційних військ немає навіть на тимчасово окупованих територіях у зоні бойових дій. І в короткий термін та ще й непомітно зібрати такий ресурс неможливо.

Проте ворог не збирається припиняти війну. Нещодавно командувач Сухопутних військ генерал-лейтенант Павлюк заявив, що рф готується наступати влітку і для цього збирає сто тисяч «штиків». Але чи вистачить у рашистів ресурсної бази для цього? З того приводу Defense Express наводять міркування західного військового експерта, генерал-майора австралійської армії у відставці Міка Раяна. На його думку, цюгоріч кремль вирішить посилити інтенсивність бойових дій проти України, враховуючи зволання США з наданням військової допомоги нашій країні.

Відповідно доки є «вікно можливостей», рф явно намагатиметься захопити якомога більше українських територій, припускає Раян. Однак мати намір щось захопити — не означає достатність ресурсів для досягнення цієї мети.

Наприклад, очевидно видається оцінка, що після проведення «виборів путіна» кремль може піти на ті чи інші форми посилення мобілізації живої сили. Але ж мало просто набрати новобранців, їх потрібно чимось озброювати та оснащувати, а з цим є свої нюанси.

Якщо говорити в загальних рисах, то запаси бронетехніки та іншого озброєння на базах зберігання армії рф поступово виснажуються. Якщо продовжувати цю тему, то не можна оминути увагою ту річ, що для масштабних наступальних дій ворогу будуть необхідні додаткові артилерійські снаряди в значних кількостях, зокрема й від «зовнішніх» джерел поставок. Але от чи будуть Північна Корея та Іран постачати рашистам боєприпаси й надалі в настільки великих кількостях — поки що невідомо.

Для проведення наступу треба не тільки відповідні ресурси, а й відповідні оперативні можливості. Наприклад — можливість створити ефект оперативної раптовості для переходу в наступ. У рашистів з цим насправді проблеми, оскільки сучасні засоби розвідки, по суті, дозволяють розвіяти «туман війни».

Ольга ВІТЕР.

Він бачить кожного... з меморіальної дошки

На честь Героя-земляка Миколи Бондаренка, який віддав життя за свободу та незалежність України, криворізьці перейменували вулицю та відкрили меморіальну дошку.

Микола Бондаренко працював на шахті, але пішов добровольцем боротися з ворогом. 26 квітня 2022-го у віці 23 років він загинув на Донеччині, на одному з найважчих напрямків фронту — Авдіївському. Героя нагороджено нагрудним знаком «За заслуги перед містом» III ступеня та орденом «За мужність» III ступеня (посмертно).

Матері полеглого воїна Валентині Бондаренко важко підбирати слова, коли вона згадує свого сина Колю. Він був справедливим, амбітним, дорослим не за роками хлопцем, мав власну думку, любив спорт та психологію. Ще у 2021 році говорив, що буде повномасштабна війна, але рідні не могли в це повірити. Мати розуміла, що син одразу піде воювати. 23 лютого 2022-го Микола був уже у військкоматі, а 25-го поїхав у «гарячі» точки фронту. Жодного разу не поскаржився на ті жахиття, що бачив.

«Біля нашого будинку перейменували вулицю на його

честь. Дякую всім, хто підтримує пропозицію. Тепер син житиме в назві вулиці, а з меморіальної дошки проведуть до зустрічати її мешканців... Микола загинув за мирне майбутнє незалежної України. Вічна слава всім Героям! Та низький уклін тим, хто продовжує боронити ко-

жен сантиметр нашої землі», — сказала мати Героя. Під час відкриття дошки біля будинку, де проживав старший солдат, командир мінометного розрахунку Микола Бондаренко, зібралися його рідні, друзі та побратими, керівництво міста, аби вшанувати його пам'ять.

СПОРТ

День українського тріумфу!

Футбол. Цей день був, либонь, одним із найсвітліших і найрадісніших в історії футболу незалежної України. Одразу три наші збірні зіграли яскраво й здобули знакові перемоги. А дві з них виборили право грати у фінальних турнірах чемпіонатів Європи.

Звичайно, потішили всі колективи, але нехай не ображаються молодші, найбільше емоцій викликала звитяга дорослих.

Плей-оф відбору Євро-2024. Фінал. 26 березня.

Україна — Ісландія. 2:1. Гол: А. Гудмундссон, 30 — Циганков, 54, Мудрик, 84.

Україна: Лунін, Конопля, Забарний, Матвієнко, Миколенко, Бражко, Малиновський (Зінченко, 64), Циганков (Талочер, 88), Судаков, Мудрик, Яремчук (Довбик, 74). **Тренер** — Сергій Ребров.

Ісландія: Вальдмарссон, Пальссон, Інґасон, Гретарссон, Торарінссон (Фінссон, 64), Траустасон, Гаральдссон (Андерсон, 87), Й. Гудмундссон, Торстейнссон (Елертссон, 87), А. Гудмундссон, Гудьйонсен (Оскарссон, 64). **Тренер** — Оге Гарейде.

Рефері — Клеманс Тюрпен (Франція).

Вроцлав (Польща). «Тарчинський Арена».

З перших хвилин стало зрозумілим, що ісландці — рухливі, швидкі й технічна команда. Таку, як то кажуть, голими руками не візьмеш.

Україна — Швейцарія. 3:0. Голи: Синчук, 63, Пономаренко, 69, 78.

Україна: Крапивцов, Гусев (Стрюков, 90+1), Мельниченко, Михавко, Огарков, Вашенко, Гаджиев (Тутеров, 90+1), Кривсун (Баденко, 84), Синчук, Маткевич (Цуканов, 70), Пономаренко (Дубровний, 84). **Тренер** — Дмитро Михайленко.

Збірна України переконливо виграла у свого конкурента й здобула перепустку на фінальний турнір Євро-2024. Три м'ячі вона забила в другому таймі.

Спершу Синчук ударом з-за меж карного майданчика поцілів у дальню «дев'ятку». А потім Пономаренко відгукнувся на навісну передачу, скористався помилкою воротаря на виході й відправив м'яч у сітку.

Далі Пономаренко оформив дубль. Він влучно пробив головою після того, як його партнер по «Динамо» Михавко навісив зі стандарту.

Під орудою Дмитра Михайленка наша команда виграла всі матчі в груповому раунді та набрала дев'ять очок, Швейцарія — шість, Латвія та Північна Македонія — по одному.

Фінальний раунд чемпіонату Європи відбудеться 15—28 липня в Північній Ірландії за участю восьми збірних. Окрім господарів та збірної України, вже відібралися Франція, Італія, Іспанія, Туреччина. Близька до виходу на ЧЄ Норвегія, а ще одну путівку розіграють Португалія та Данія.

«Місто завжди пам'ятатиме Миколу й усіх Героїв, які склали голови в боротьбі з агресором. Зробимо все, щоб пам'ять про них жила вічно. А їхні сім'ї завжди будуть оточені підтримкою, турботою та увагою. Для нас важливий кожен ветеран, кожен захисник. Це — велика комплексна справа, яку місто робило й продовжуватиме робити», — зазначив голова Ради оборони міста Олександр Вілкул.

Як розповіли в міськраді, ще у 2016 році вперше в Україні в Кривому Розі відкрили пам'ятник на честь учасників російсько-української війни. Іменами полеглих захисників уже названо 25 вулиць міста, встановлено 254 меморіальні дошки на честь загиблих земляків.

Протягом 2014—2023 років з міського бюджету на соціальну підтримку ветеранів та членів їхніх сімей спрямовано понад 1,3 мільярда гривень. Також передбачено виплати ста тисяч гривень родинам загиблих військовослужбовців і щомісячні виплати членам сімей зниклих безвісти у розмірі прожиткового мінімуму та інші види допомоги.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

Дніпропетровська область.

Фото

Криворізької міської ради.

Засновник — Верховна Рада України
Свідectво про реєстрацію періодичного
друкованого видання — КВ № 1
від 26.05.1994 р.

Газета виходить
5 разів на тиждень
(крім неділі й понеділка).
Передплатний індекс
на 2024 рік
40224

145,00 грн. — на місяць;
435,00 грн. — на квартал;
870,00 грн. — на пів року;
1740,00 — на рік.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 92165

Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47,
вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-73;
відділ реклами — 503-61-92;

E-mail: mail@golos.com.ua —
загальний

reklama1@golos.com.ua —
відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

Відповідальні за підготовку номера:
Анна ЛУКАНСЬКА, Вікторія КРАСНЮК.

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
► Рукописів не повертаємо.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

► Платні матеріали.

